

37. møde.

Fredag den 29. april kl. 15.30.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til statsministeren af Risgaard Knudsen m. fl.
(Forespørgsel nr. VI. Anmeldt 29/4 77).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til statsministeren af Risgaard Knudsen (S), Poul Hartling (V), Poul Schlüter (KF), Melchior (CD), Niels Helveg Petersen (RV) og Jens Møller (KrF):

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om, hvordan den vil sikre, at de forholdsregler, som statsministeren omtalte i sin redegørelse den 29. april 1977, gennemføres?«

(Forespørgsel nr. VI. Anmeldt 29/4 77. Fremme af foresp. vedt. 29/4 77).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg gør opmærksom på, at taletiden er aftalt til 10 minutter for ordførere i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Ordføreren for forespørgerne (Auken) (S):

Jeg skal på forespørgernes vegne kort motivere, hvorfor vi har stillet denne forespørgsel. Vi takker for statsministerens redegørelse for den nyeste udvikling i konflikten omkring Berlingske Tidende, men vi ville finde det værdifuldt, om regeringen til støtte for folketingets samlede bedømmelse ville uddybe kommentarerne vedrørende virkeliggørelsen af de foranstaltninger, der blev omtalt i redegørelsen, således at der kan skabes ro omkring hele dette spørgsmål.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Da statsministeren er forhindret i at være til stede i øjeblikket, vil der blive svaret af justitsministeren.

Justitsministeren (Orla Møller):

I den redegørelse, som statsministeren gav i formiddags, var der et par afgørende hovedsynspunkter. Det første var, at regeringen helt utvetydigt deler det synspunkt, at krænkelse af lov og orden ikke kan tolereres. Der var også i statsministerens tale et klart udtryk for en fordømmelse af den ulovlige blokade omkring Berlingske Tidende, og der var i øvrigt også en klar erkendelse af, at politiet havde øvet en indsats for at bryde denne blokade.

Det blev yderligere kort sagt i statsministerens redegørelse, at man ikke kan acceptere, hvis folk under trusler bevæges til at undlade at udføre deres lovlige arbejde.

Det er vel en naturlig ting, at man kan finde på at spørge: hvad kan der så gøres i en sådan situation? Jeg kan besvare dette med nogle ganske enkelte ting.

For det første har regeringen iværksat en undersøgelse ved rigsadvokatens foranstaltning af hele hændelsesforløbet, som blev præsenteret så dramatisk i går. Jeg føler mig temmelig overbevist om, at når hændelsesforløbet kommer under en klar juridisk lup med alt, hvad deri ligger, så vil det vise sig, at en lang række af de spøgelse, der har været fremme i denne debat, må forsvinde, men undersøgelsen vil blive gennemført så hurtigt det er muligt.

For det andet vil politiet fortsat yde en effektiv indsats for at bryde de fysiske blokader, og det gælder både ved Berlingske Tidende og andre steder, hvor de måtte forekomme. Det er en klar holdning fra regeringens side, at man ikke kan affinde sig med, at man på denne måde stopper et arbejde.

For det tredje vil politiet fortsat yde beskyttelse af biler, der udbringer Berlingske Tidende. Det er i øvrigt sket i de sidste to dage. Der har været ydet beskyttelse, og politiet har fulgt bilerne og kontrolleret, at der ikke er sket noget, så påstandene om, at biler har været standset, må vedrøre tilfælde, der ligger forud for dette tidspunkt.

For det fjerde vil politiet på begæring yde bistand til alle de enkeltpersoner, som på en eller anden måde kunne føle sig udsat for trusler i forbindelse med det passerede. Jeg bør vel

[Justitsministeren.]

i den forbindelse sige, at det kan være vanskeligt at gengive folk tryghedsfølelsen, hvis der skulle være fremsat trusler over for de pågældende, men vi vil i hvert fald på begæring yde den bistand, der skal til, og jeg vil gerne fra folketingets talerstol have sagt det så tydeligt som muligt, at man behøver ikke at føle sig utryg. Man kan regne med politiets bistand.

For det femte vil politiet i fornødent omfang iværksætte en øget patruljering ved de udsatte steder. Når jeg siger »i fornødent omfang«, betyder det naturligvis, at politiet som sædvanlig under sine mere tekniske overvejelser må finde ud af, hvor meget eller hvor lidt der skal til i en given situation, men indsatsen vil blive af en sådan karakter, at det også understreger trygheden for folk.

For det sjette kan jeg sige, at jeg naturligvis fortsat vil holde mig i meget nøje kontakt med politiets ledelse, sådan som tilfældet har været i hele den sidste periode, de sidste 3-4 dage i særlig grad.

Jeg er overbevist om, at disse mere konkrete udmøntninger af statsministerens bemærkninger i formiddags kan være med til at genskabe noget af den ro, som vi absolut har behov for i forbindelse med de yderligere forhandlinger omkring Berlingske Tidende.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg skal efter henstilling afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 16.30.

Mødet udsat kl. 15.37.

Mødet genoptaget kl. 16.30.

Forhandlingen genoptoges.

Auken (S):

Jeg vil gerne indlede med at sige tak såvel for statsministerens redegørelse som for svaret på forespørgslen.

Efter socialdemokratiets opfattelse har regeringen håndteret den situation, der har foreligget omkring konflikten på Berlingske Tidende – denne oppiskede, komplicerede situation – overordentlig klogt. Regeringen har utvetydigt taget afstand fra de retsstridige aktionsformer,

som er blevet bragt i anvendelse under konflikten omkring Det berlingske Hus. Regeringen har understreget principperne om borgernes frie og trygge færdsel til og fra arbejde og udbringning af bladhusets produkter. Regeringen har støttet politiets arbejde på enhver måde. Men den har samtidig overladt det til politiets faglige skøn at gennemføre de nødvendige politimæssige foranstaltninger for at sikre respekten for de tidligere nævnte principper uden gennem en overreaktion at fremkalde et voldeligt anarki. Politiet har på de givne uhyre vanskelige vilkår udført et glimrende arbejde, som alle bør anerkende.

Jeg vil gerne fremhæve, at det – til trods for mange løse påstande, til trods for stærke beskyldninger – hverken i den offentlige debat eller under det arbejde, der er foregået i arbejdsmarkedsudvalget under de samråd, vi har haft med berørte ministre, er lykkedes nogen at påvise noget eksempel, hvor politiet har svigtet sine opgaver. Tværtimod.

På baggrund af de seneste dages hændelser kan vi roligt gå ud fra, at politiet fortsat vil yde den bistand, der er nødvendig for bevarelse af det enkelte menneskes personlige frihed og tryghed.

Der er tilsyneladende flere, der ønsker, at folketinget gennem en styring af regeringen burde dirigere politiets arbejde. Jeg vil meget stærkt advare mod disse tanker, også når nogen vil bevæge sig ind på anklagemyndighedens og domstolens område. Folketinget er ikke og kan ikke være hverken politimester, anklager eller dommer, det må være en lovgivende forsamling.

Regeringen har tværtimod i situationen ikke forsøgt at blande sig i politiets arbejde, men kun givet dette vanskelige arbejde den fornødne støtte. Denne blanding af fasthed og besindighed, der har præget regeringen og myndighederne i denne vanskelige konflikt, har efter vores opfattelse været overordentlig klog.

På den ene side må det være opgaven at sikre retsstatens grundlæggende principper overholdt – her kan der ikke gås på akkord – men på den anden side må det forhindres, at man igennem en overreaktion er med til at opvise og vanskeliggøre situationen. Havde andre – også i denne sal – vist den samme fasthed og den samme besindighed som regeringen, så ville situationen efter min opfattelse ikke have udviklet sig, som den har gjort. Jo færre udenforstående – også politikere – der

[Auken.]

blander sig i konflikten, jo bedre muligheder er der for at sikre de rolige tilstande på det danske arbejdsmarked, den ro og den tryghed, det store befolkningsflertal ønsker.

Siden vi sidst for godt en uge siden diskuterede den store bladkonflikt, hvor vi i folketinget vedtog en dagsorden, der lagde vægt på normalisering på dagspressens område, er der sket det glædelige, at parterne har fundet hinanden og selv har løst problemerne, altså bortset fra Berlingske Tidende. Dermed er folketingets forventning blevet opfyldt, og det er blevet understreget, at parterne bedst selv klarer deres vanskeligheder, og at folketinget yder sit bidrag ved at undlade dilettantiske politiske indgreb – bortset naturligvis fra det stadige forhandlingspres, som statsministeren har lagt på den store bladkonflikts parter og også på parterne omkring konflikten ved Berlingske Tidende.

Den uløste konflikt omkring Det berlingske Hus udviklede sig i går på en måde, der måtte give anledning til alvorlige overvejelser, men også anledning til omtanke, inden der handlede. Jeg synes, regeringen har udvist denne omtanke – måske i modsætning til andre, mere letbevægelige sjæle. Det har den gjort ved ikke at basere sine beslutninger og sine handlinger på løse rygter, men drage omsorg for, at sagen blev grundigt undersøgt på forhånd på basis af parternes direkte oplysninger og andre faktiske oplysninger, der kunne fremskaffes.

I statsministerens redegørelse i dag blev det understreget, at myndighederne – det vil i dette tilfælde sige rigsadvokaten – foretager en udforskning af hele det hændelsesforløb, der fandt sted i går, for efter en sådan undersøgelse at konstatere, om der har foreligget strafbare lovovertrædelser.

Regeringen har forsikret de mennesker, der har følt sig truet, om, at de kunne regne med politiets og andre myndigheders udelte støtte, og den har understreget politiets fortsatte arbejde for at bryde retsstridige personspærringer m. v. Der er her handlet hurtigt, men der er ikke handlet panikagtigt. Der er handlet på en måde, som er stemmende med dansk lovgivning og i overensstemmelse med danske traditioner.

En af de største farer i den slags oppiskede situationer er netop, at man kan komme til at foretage hasarderede og overilede skridt, der senere kan volde ubodelig skade. Her i landet

er nemlig ikke alene principperne om personlig frihed og menneskelig tryghed mod trusler og overgreb fundamentale, men også principperne om ytringsfrihed og om demonstrationsfrihed må være ukrænkelige.

Jeg vil gerne i den forbindelse understrege, at for socialdemokratiet er den personlige frihed og tryghed ikke alene afgørende som et fundamentalt princip uden for fabriksporten, men i høj grad også inden for fabriksporten, og i samarbejde med de faglige organisationer vil vi stadig kæmpe for at sikre den frihed og den tryghed, der efter vor opfattelse i et fuldt udviklet demokratisk samfund må gælde for lønmodtagerne på deres arbejdspladser.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at et folkestyre, hvis det skal fungere som et sandt folkestyre, må kræve respekt for disse frihedsrettigheder, jeg før har omtalt, og basere disse frihedsrettigheder på ro og omtanke og på selvdisciplin, både i befolkningen, blandt borgerne, men i høj grad også her i folketinget.

Jeg vil gerne i denne forbindelse sige, at det er vigtigt, vi nu får afsluttet denne konflikt ved at understrege en række af de punkter, som statsministeren i sin redegørelse fremhævede, og jeg skal derfor fremsætte et forslag om motiveret dagsorden, som nøje følger det, statsministeren har oplyst. Det gælder både den fordømmelse, statsministeren udtrykte af de ulovligheder, der er sket omkring Berlingske Tidende, og understregningen af den fortsættelse af det politimæssige arbejde, som statsministeren har lagt op til. Jeg skal tillade mig at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget fordømmer de ulovligheder, der har fundet sted i forbindelse med konflikten omkring Berlingske Tidende, og idet folketinget har noteret sig statsministerens oplysninger,

- opfordrer tinget regeringen til
- at gennemføre den fornødne politimæssige efterforskning af begivenhederne omkring Berlingske Tidende uden tøven,
- at sikre ved den nødvendige politimæssige indsats, at arbejdsledere, journalister, chauffører og andre trygt kan udføre deres lovlige arbejde, og
- at drage omsorg for, at enhver form for fysisk blokade effektivt bringes til ophør.

Tinget går dermed over til næste sag på dagsordenen.«

Tredje næstformand (Nathalie Lind):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår i forhandlingene.

Glistrup (FP):

I 86 døgn affandt regeringen Anker Jørgensen sig ydmygt med, at BT-klubben ved stribevis af gentagne ulovligheder forhindrede, at Danmarks største bladhus kunne udsende sine publikationer.

Regeringen Anker Jørgensen affandt sig i denne periode med, at man udmarvede bladhuset og udsatte i tusindvis af danske medborgere for at miste deres indtægtsgivende arbejde, hvad enten der var tale om medarbejdere inden for bladhuset – journalister, pakkedamer, chauffører eller hvad de kunne være – eller der var tale om de mange rundt omkring i landet, der bestemt ikke frister nogen misundelsesværdig økonomisk tilværelse ved at sælge aviser og ugeblade.

Ikke nok med, at disse befolkningsgrupper udsattes for meget hård økonomisk skade, fordi regeringen simpelt hen sov i disse 86 dage, nej, derudover var der masser af brancher, der rantes særdeles hårdt. Vi kan tænke på folk, der sælger ejendomme eller varer af forskellig art, sælger rejser, arrangerer musikkoncerter, eller hvad der ellers kan være tale om.

Således forløb tingene, indtil bladhuset omsider kækt påtog sig jobbet med at sige: vi er til for at udgive aviser, nu vil vi udsende aviserne, selv om BT-klubben fortsat fremturer på den egoistiske, usolidariske måde over for samfundet, som BT-klubben har opført sig på. Det gjorde bladhuset på egen hånd efter de 86 dages forløb.

Men hvad skete så? I løbet af 86 timer lykkedes det den samme BT-klub ved at iværksætte ulovlige gadeoptøjer at nedbryde det initiativ, som Berlingske Tidende havde taget til igen at udsende sin avis.

Nu påstår statsministeren, at han skam ved sin justits- og forsvarsminister gjorde alt, hvad han kunne, for at hindre disse mennesker i deres forehavende, men han kunne da ikke være skyld i, at der pludselig var 3.000 mennesker, der midt om natten søgte hen i de trange stræder nede omkring Gl. Mønt og simpelt hen ønskede at færdes og at stå dernede, for man må jo i demokratiets navn affinde sig med, at der er 3.000, der gerne vil tilbringe deres forårs-

nætter dernede i Pilestræde og de omliggende gader. Selvfølgelig kunne man, hvis der ikke var tale om en ren Rane Jonsen-indsats fra regeringen Anker Jørgensens side, have hindret, at det var kommet så vidt, som det nu er kommet. BT-klubben har kunnet fremture og har ved at gøre situationen endnu mere alvorlig hidført, at Berlingske Tidende på ubestemt tid ikke kan udsende sine publikationer og måske totalt kan slås ihjel. Det skyldes den passivitet, der er udfoldet.

Nu går så budstikken ud over land og rige til alle samfundssabotører, til alle ballademagere, til alle døgenigte: nu skal I bare se, hvor let det er ved aktioner af denne art at vælte selv giganter som det berlingske bladhus af pinden. Nu kan I se, hvilken måde I skal benytte, nu har I fået anskuelsesundervisning i, hvad der kan ske rundt omkring på arbejdspladserne. Næste gang bliver det sikkert ikke et bladhus, så bliver det højst sandsynligt en eksportindustri eller en landbrugsvirksomhed eller andre ting, som skal væltes. Når man kan vælte det store berlingske hus, så kan man selvfølgelig så meget lettere klare de titusindvis af værdifulde danske virksomheder, som hele vort samfund er bygget op på, og som vi i ganske særlig grad må ty til i disse år, hvor regeringen Anker Jørgensen og dens forgængere i den grad har udmarvet samfundsøkonomien gennem gældsætning, gældsætning og atter gældsætning i milliardklassen. Vi kan bestemt ikke tåle de rystelser af samfundsøkonomien, der vil ske, hvis dette får lov at danne skole.

Derfor må alle gode kræfter i dette folketing samle sig i denne stund og simpelt hen stemme op imod den flodbølge, som der nu er åbnet for. Her er jeg da glad for, at man i den 13. time har besindet sig fra socialdemokratiets side og har fremsat dette dagsordensforslag. Selvfølgelig er der ingen af os, der glæder os over, at situationen nu er således, at man 3-4 steder skal understrege, at det er nødvendigt med politimæssig indsats for igen at få aviserne og ugebladene til at udkomme normalt. Men vi må jo vedgå arv og gæld, som skyldes den slappe og eftergivende måde, landet har været styret på igennem de mange måneder, og vi skal da glæde os over de 65 hittidige syndere og passivister i socialdemokratiets folketingsgruppe, der nu erkender, at der må de nødvendige midler til. Vi må virkelig bruge den hårde lud til de hoveder, der unægtelig er blevet

[Glistrup].

særdeles skurvede igennem disse 86 dage og 86 timers anstrengelser.

Derfor kan jeg på fremskridtspartiets vegne sige, at vi vil stemme for dagsordensforslaget. Bevares, ikke alle formuleringer i det er vores egne, der er også føjet nogle ord ind fra anden side, men det er vigtigt, at vi nu står sammen, således at vi virkelig får en stor sammenslutning af alle dem, der vil bevare dette samfund, der ikke vil være med til den sabotage, den omstyrtelse af samfundet, som der så kraftigt er lagt op til. Selv om socialdemokraterne ud fra nogle gamle partitaktiske overvejelser ikke har villet have os med som medforslagsstillere, skal de i hvert fald vide, at de har fremskridtspartiet med sig, de har vore 26 mandater bag sig i den udformning af dagsordenen, som man her er kommet frem til. For nu gælder det om, at vi skal have løst samfundets problemer, og samfundets problemer er blevet væsentlig alvorligere, end man umiddelbart forestiller sig, ved det, der nu er sket.

Da synspunktet bag dette må være – det er også det, der er grundsynspunktet i dagsordenen – at forbrydelse ikke skal kunne betale sig, må man også overveje at foretage andre skridt, træffe andre foranstaltninger for at genoprette den skade, der er forvoldt ved slaphed og uduelighed og eftergivenhed fra regeringens side. Det vil sige, at man må sørge for, at de budskaber, som den berlingske redaktion har, og som den berlingske redaktion gerne vil bringe videre ud til befolkningen, får mulighed for at komme ud, ved at man simpelt hen sørger for, at statsinstitutionen Danmarks radio åbner sin kanal 2 på 3–4 gode sendetimer i løbet af dagen, så man dér kan udsende det berlingske stof. Selvfølgelig må Danmarks radio betale for at få de sendetimer belagt, således at Det berlingske Hus kan få en fornøden økonomisk kompensation for den skade, som Det berlingske Hus forvoldes. Men det vigtigste for os – og jeg forstår, det også er det vigtigste for de mennesker, der står i spidsen af Det berlingske Hus – er, at man sørger for, at de kan få deres synspunkter ud. Længe nok har der været en uheldig tavshed i bladskoven. Der er bestemt behov for, at også den stemme, der hedder den berlingske, får lov til at udtrykke sine synspunkter. Det kræver ingen ændring af radiospredningsloven. Jeg vil håbe, at udgangen på denne debat bliver, at vi også opnår at få de berlingske synspunkter udbredt.

Jeg skal imidlertid ikke her så splid, hvor der skal være enighed, og derfor har jeg ikke tænkt mig at fremsætte et egentligt dagsordensforslag i den retning, idet det, det nu drejer sig om, er at få denne 13. times resolution fra socialdemokratiet lirket igennem tinget med så stor en sammensvejsning som muligt.

Vi må selvfølgelig frygte, at skaden ved de betydelige grundskud, der er rettet mod det danske samfund, er blevet så stor på grund af den svigten, regeringen har vist i de 86 dage og 86 timer, at vi kommer til at diskutere Berlingske Tidende igen i næste uge og næste uge igen. Det er en frygt, vi har, men nu må vi i hvert tilfælde alle sammen på digegrevens bud, på hr. Aukens bud, ile til og forsøge at stemme op imod det brud, der er sket i dæmningen ved de begivenheder, som fandt sted i går. Vi må se at få gjort en aktiv indsats. Vi byder socialdemokratiet velkommen i rækkerne blandt de samfundsansvarlige partier.

Christoffersen (V):

Det er ikke bare tilfredsstillende, men også absolut nødvendigt, at folketinget har fået den debat, der nu er begyndt. Jeg tror, befolkningen forventer, at folketinget i dag ganske klart og utvetydigt siger sin mening om de begivenheder, der har udspillet sig omkring Berlingske Tidende, og det skal siges, så det ikke kan misforstås: dette folketing har i lang tid været tålmodigt – også for tålmodigt – over for de mange former for selvtægt, der har fundet sted, og som stadig finder sted rundt omkring. Jeg vil gerne sige, det er også til socialdemokratiets ordfører: det er jo ikke folketinget, der ophidser. Det er ikke folketinget, der provokerer. Det er ikke de udøvende myndigheder, der har skabt den situation. Det er andre, der har haft en interesse i at skabe den. Men nu har vi efter vores opfattelse nået grænsen. Nu må det være slut med denne langmodighed. Vi vil ikke acceptere trusler, der får folk til at frygte at lade være med at udføre deres lovlige arbejde.

Selvfølgelig har der i denne sag været tale om reelle trusler. Hvad er formålet f. eks. med at ville udlevere løbesejler med folks navne, adresser og billeder? Det er udtrykt meget klart i dag i Ekstra Bladets leder, hvor man skriver, at der naturligvis kun er én hensigt: at udlevere arbejdslederne på nåde og unåde til den del af offentligheden, som ikke ligefrem har været mest kræsen i valget af midler i kam-

[Christophersen.]

pen for de berlingske typografer. Det var naturligvis det, der var hensigten, og derfor er der klart tale om en trussel, som får folk til at frygt at opgive et lovligt arbejde. Det kan vi ikke acceptere.

Vi accepterer heller ikke ulovlige fysiske blokader, der hindrer folk og virksomheder i at udføre et fuldt ud lovligt arbejde. Og selvfølgelig er det et klart forsøg på at organisere en ulovlig fysisk blokade, når 3.000 mennesker samles i Antonigade og de omliggende stræder, som hr. Glistrup talte om. Det er et klart forsøg på at organisere en blokadeform, som folketinget for ikke engang et år siden har pålagt regeringen at forhindre finder sted.

Vi accepterer heller ikke, at folk ikke kan færdes i fred, men generes og standses, når de er ude i et lovligt ærinde.

Dette er ting, som samfundet må og skal værgе sig mod med de midler, der står til samfundets rådighed. Det er regeringens klare pligt at sørge for, at det nu sker, og det er folketingets klare pligt at pålægge regeringen, at dette sker.

Derfor var det, at hr. Auken fremsatte et forslag om motiveret dagsorden, ikke alene på socialdemokratiets vegne, men også – hvad han ikke fik nævnt – på vegne af venstre, på vegne af det konservative folkeparti, på vegne af centrum-demokraterne, på vegne af det radikale venstre og på vegne af kristeligt folkeparti – og jeg kan forstå, at også fremskridtspartiet vil stemme for dette forslag. Det er et dagsordensforslag, der er stillet ud fra det synspunkt, at det nu bør slås klart fast, hvad det er, folketinget mener regeringen skal gøre.

I dagsordensforslaget starter folketinget med klart at fordømme de ulovligheder, der har fundet sted. Folketinget viser dermed sin holdning til tingene. Det er et dagsordensforslag, som klart opfordrer regeringen til at gennemføre den fornødne efterforskning af de begivenheder, der har fundet sted, uden tøven, dvs. hurtigst muligt, med de konsekvenser det så naturligvis kan få på forskellig vis. Det er en dagsorden, som slår fast, at nu skal regeringen sikre ved den nødvendige politimæssige indsats, at det, som ikke lykkedes forleden dag, nu kan lade sig gøre, nemlig at arbejdsledere, journalister, chauffører og andre trygt kan udføre deres lovlige arbejde. Det er endelig en dagsorden, som er en opfordring til regeringen,

og som dermed pålægger regeringen at drage omsorg for, at enhver form for fysisk blokade effektivt bringes til ophør. Det er klart en vide-reførelse, og det er også en understregning og en forstærkning af, hvad der blev sagt sidste sommer, og det er en beslutning, som, når den vedtages af folketinget, naturligvis også gælder fremtidige blokader af forskellig art.

Jeg vil gerne i dag opfordre folketinget til i størst mulig enighed at stemme for dette dagsordensforslag for dermed over for befolkningen klart at understrege, at der er en fast vilje i dette folketing til nu at sikre de helt elementære frihedsrettigheder i det danske samfund.

Poul Schlüter (KF):

Det er kommet så vidt, når det gælder borgernes retsbeskyttelse, og når det gælder den frie ret til at færdes lovligt, hvor man vil, at ord ikke længere er nok. Nu må der handling til. Det, vi har oplevet så tragisk omkring Berlinske Tidende de sidste døgn, er jo kun et eksempel. Samtidig oplever vi på universiteter, at kredse af studenter foretager ulovlig besættelse af allehånde bygninger, og at professorer, andre lærere og studenter, som gerne vil passe deres arbejde, forhindres deri. På mange områder har det danske samfund i den senere tid oplevet forsøg på terror, forsøg på pression, og nu vil befolkningens overvældende flertal ikke længere finde sig i det. Det samme bør gælde et overvældende flertal her i folketinget.

Det, vi taler om i dag, er ikke en faglig konflikt. Det, vi taler om i dag, er ikke gruppers ret til at gennemføre lovlige demonstrationer. Den antaster ingen af os. Det, vi taler om i dag, er, om samfundets myndigheder er i stand til at sætte således ind, at ethvert forsøg på ulovlig handling knægtet, som det bør.

Der er talt om fra regeringens side, at myndighederne er blevet sat ind over for de ulovlige fysiske blokader, og det er sandt. Men det er lige så vigtigt at fremhæve, at myndighedernes indsats ikke var tilstrækkelig til at sikre, at Berlinske Tidende kunne udkomme i fuldt omfang til tiden, og det er også uomtvisteligt, at medarbejdergrupper på Berlinske Tidende de sidste døgn har følt sig truet.

Det, vi oplevede i går med truslerne, er en vigtig side, men kun én side af sagen. Hvad var meningen med truslen om, at man ville offentliggøre navne og adresser? Meningen var jo ganske klart den, at de pågældende med-

[Poul Schlüter.]

arbejdere, der passede deres arbejde fuldt lovligt, skulle udleveres til pøbelen. Jeg tror ikke, at typografer og typografernes ledelse ville foretage skridt over for de pågældendes hjem og familier. Men meningen var klar: andre skulle inspireres dertil. Gadens parlament skulle have navnene og adresserne, »og lad os så se, hvad der sker« – det var meningen. Det er noget af det simpleste, vi har oplevet nogen sinde.

Derfor er det nødvendigt, at folketinget i dag gør, hvad folketinget kan, for at sætte tingene på plads, og det vil sige tilkendegiver over for regeringen, hvad der fra og med i dag er regeringens handlingsgrundlag i sådanne sager. Det dagsordensforslag, der er fremsat, er efter min mening ganske klart, og det er også nødvendigt. Det indeholder en fordømmelse af de ulovlige handlinger. Det indeholder en tilkendegivelse af, at folketinget ønsker fuld politimæssig efterforskning af, hvad der er sket. Det siger, at alle nu skal vide, at der vil være tilstrækkelig nødvendig politimæssig indsats, så ingen, hverken arbejdsledere, journalister, chauffører eller andre, føler sig truet i udførelsen af deres lovlige arbejde, og det siger, at der nu skal drages omsorg for, at enhver form for fysisk blokade effektivt bringes til ophør. Det mener jeg er hvad øjeblikket kræver af folketinget, men når dagsordenen er vedtaget, er det igen regeringens ansvar, at tingene sættes på plads.

Derfor skal jeg slutte med at sige: regeringens indsats fra nu af vil blive bedømt på grundlag af dagsordenens indhold. Vi forventer af regeringen, at den i enhver henseende lever op til dagsordenens tekst, det er regeringens ansvar. Folketinget slipper ikke denne sag: nu må tingene sættes på plads, nu må regeringen sørge for, at alle myndigheder fuldt ud løser den opgave, de har efter lovbestemmelserne.

Vi vil ikke bøje os for, at det ikke skal kunne lykkes. Det er afgørende for dansk folkestyre. Det er afgørende for retsbevidstheden, at vi nu ikke kommer til at opleve flere episoder, hverken omkring dagspressen eller f. eks. omkring universiteterne, hvor grupper af presionister eller grupper, som øver ulovlig tvang, vinder spillet. Dagsordenen er klar. Vi er med til at fremsætte den. Vi ønsker den vedtaget af et overvældende flertal i folketinget i dag, og

vi opfordrer regeringen til at tage dagsordenens tekst særdeles alvorligt. Regeringens indsats må finde sted i overensstemmelse med dagsordenens tekst.

Erhard Jakobsen (CD):

På samme måde som hr. Auken vil jeg gerne begynde med en tak. Den tak vil jeg i første række lade gå til dem, der virkelig har præsteret en indsats, og det er det danske politi. Jeg føler trang til – det er så sjældent, vi folketingsmænd får lejlighed til at sige det – at udtrykke beundring for, på hvilken måde vort politi har været i stand til at optræde, og jeg synes også, politiet fra denne talerstol skal høre, at de har fuld støtte hos flertallet i denne sal, når de løser deres opgave, fuldstændig som de selv synes det er nødvendigt at løse denne opgave. Lad det være sagt lige rent ud: der er ingen politimand, der har pligt til at stå og vente på at blive slået ned. Han har ret til selv at sørge for, at det ikke sker ved at foretage de rette indgreb på rette tid. Det er helt urimeligt, at der gang på gang skal såres og ødelægges mennesker, fordi de skal udføre deres pligt over for folk, som gør noget, hvorved de blot ønsker at nedbryde det samfund, som også politiet har sin opgave i. Det var en tak til politiet.

Når vi så kommer til regeringen, vil jeg i hvert fald begynde med at anerkende ikke mindst statsministerens indsats. Statsministeren talte med store bogstaver på rette sted og i rette tid, og at det kræver mod, ved man, når man kender statsministerens både tidligere og nuværende nære forbindelse med fagbevægelsen. Det er ikke, fordi jeg vil identificere fagbevægelsen med det, der foregår i disse dage – det vil jeg ikke – jeg er bare ked af, at typograferne har valgt sig så dårligt et selskab, som de er kommet i her, men så meget mere modigt er det af statsministeren som gammel fagforeningsmand klart at sige fra over for det, der foregår. Det skylder vi alle sammen statsministeren tak for.

Når jeg ikke kan svinge mig helt op til de takkehøjder, som hr. Auken nåede op på, er det bl. a., fordi der er det skår i glæden, at ballademagerne nåede deres mål: de fik faktisk forhindret, at Berlingske Tidende udkommer. Det er dybt beklageligt, og det rejser en prestigesag for dette ting. Det er vores pligt at sørge for, at Berlingske Tidende kan udkomme, så

[Erhard Jakobsen.]

længe de for Berlingske Tidende ansvarlige kræver og ønsker, at bladet skal udkomme. Vi står til ansvar for, at vi benytter de myndigheder, der findes her i landet, giver dem den bemyndigelse, der skal til, for at de kan gribe så skarpt ind, at bladet ikke blot kan udkomme, men at den sidste vogn med blade når helt ud til den kiosk, hvortil bladene skal bringes, uden at nogen forulempes af folk, der er sat efter vognen osv. Alt det dér er vores ansvar. Alt det dér er indeholdt i det dagsordensforslag, som hr. Auken fremsatte på en række partiers, herunder også mit partis vegne.

Berlingske Tidende er i sin gode ret til at udkomme. Man kan bruge skældsord og slagord som pirat osv., men der er ingen dækning for det hverken juridisk, moralsk eller logisk. Berlingske Tidende er i sin gode ret til at udkomme. Enhver, der på Berlingske Tidende har medvirket, har medvirket ganske lovligt og efter de gældende overenskomster. Alt andet er ganske enkelt løgn, når folk siger noget andet. Det er fuldt lovligt at udsende bladet. Det er fuldt ulovligt at forhindre, at bladet kommer på gaden. Så enkel er den sag, og det er det, dagsordenen også siger.

Hr. Aukens opfordring til besindighed i dette høje ting finder jeg meget dårligt anbragt. Der er ingen herinde, der ikke har været besindige. Vi har været alt for tålmodige, alt for langmodige, og det er det, dagsordenen fortæller vi ikke mere ønsker at være. Nu vil vi se disse utålelige tilstande bragt til ophør. Tro ikke, vi er skræmte – vi er ikke engang opskræmte – over det, der sker. Dertil er de, der laver det, alt for uduelige og alt for diletantiske i deres opførsel, men vor tålmodighed er bare forbi, og vi vil se en ændring i det. De sidste dages begivenheder på Berlingske Tidende og, som hr. Poul Schlüter omtalte det, ved adskillige læreanstalter har klart understreget, at vi nu må sætte alle bremsen i. Det er ikke bare folketinget, der må det, alle myndigheder må sættes ind. Jeg har på nært hold oplevet to tilfælde.

Jeg måtte eskortere en studerende ved historisk institut, der nødvendigvis måtte bruge instituttets bibliotek. Jeg måtte eskortere ham derned. Han kunne ikke komme ind, der var låset. Han havde nøgle, man formentlig ham alligevel adgang. Jeg ringede til politiet, der også kom, men inden havde man besindet sig,

og han havde fået adgang. Men tænk engang: en mand med nøgle til et bibliotek kan ikke komme ind, fordi der er nogle tilfældige ballademagere, der har besat instituttet.

Et andet tilfælde. En lærer ved et andet institut skulle ind for at lave sit lærerarbejde på sit kontor. Han kunne komme ind, hvis han ville skrive under på en erklæring om, at han støttede RUC. Ja men du godeste, hvad er det for tilstande, man byder de mennesker her i landet, der bærer ansvaret for undervisning – og det er jo ikke just dem, der går og studerer – hvad er det for tilstande? Det kan da ikke gå længere.

Jeg skal ikke drage undervisningsministeren ind i denne debat, men bare alvorligt minde undervisningsministeren om, at der findes ikke blot for millioner af kroner værdifuldt materiale, men også uerstattelige eksamensopgaver og andet materiale rundt omkring, som i dag ligger uaflåset hen på steder, hvor nogen har besat institutter, kontorer osv. Det kan ikke gå. Jeg forventer, at ministeren udsteder instruks til dem, der er ansvarlige de pågældende steder, om at de eventuelt med politiets hjælp sørger for at tilvejebringe ordnede forhold. Det er jo statens bygninger, det er os, der har ansvaret for, hvad der sker dér.

Vi har i dag ikke nogen mulighed for at blande os i typografernes arbejdsløshedsproblemer, og vi skal heller ikke gøre det, enhver ved, hvor alvorlige de er. Vi tager heller ikke stilling til typografernes løn- og arbejdsforhold hverken på Berlingske Tidende eller andre steder, det har fagbevægelsen gang på gang bedt os om at lade være med. Men vi vil af al kraft fastholde regeringen på, hvad vi sagde i en dagsorden den 4. juni sidste år. I dag er jeg ikke ked af, at centrum-demokraterne tog det initiativ, skønt vi fik mange hånsord i den anledning. Der var ikke det, der ikke blev sagt om det forslag. Det betød overhovedet ingenting, nej, vi spildte bare tiden osv. Det havde ikke nogen som helst betydning. Man tør nok antyde, de sidste måneders begivenheder har vist, at det var i rette tid, en politimester fik besked på, at fysisk blokade ikke må bruges på den måde, man gør det.

Men naturligvis er det også betingelsen for, at denne dagsorden kunne spille en rolle, at hvis nogen vover at trodse den, skal det klart fastslås, at et stort flertal i folketinget ønsker den opretholdt, og at regeringen ønsker at

[Erhard Jakobsen.]

sætte magt bag ved, at fysisk blokade ikke bliver anvendt i strid med den dagsorden, vi vedtog sidste år.

Den dagsorden, som vi utvivlsomt vedtager i dag, vil ikke bare have et stort flertal i folketinget bag sig, den vil også have et stort flertal ude i befolkningen bag sig, og det er på tide. Det er på tide, at mange af dem derude, der er opskræmte, fordi de ikke ved, om lov og orden gælder her i landet endnu, får at vide, at vi mener det alvorligt, når vi vedtager noget. Vi venter – og det tvivler vi ikke om vil ske – at regeringen gennem de lovlige myndigheder vil understrege, at en lov vedtaget i det høje ting skal holdes, at de bestemmelser, som myndighederne udformer på grundlag af denne lov, også skal holdes, og at man ellers kommer til at føle resultatet af, at man overtræder sådanne bestemmelser. Sådant må det være i et retssamfund.

Gert Petersen (SF):

Jeg så ud ad vinduet, da jeg gik herop. Men der er ikke bevæbnede folkeskarer derude, som kan forventes at storme Christiansborg i løbet af de næste 10, 15, 20 minutter. Der er ikke hejst røde faner rundt omkring, og der hænger ikke maskingeværskytter rundt omkring i stilladser og træer, og hvad ved jeg, derude, som man ellers kunne frygte ville begynde at beskyde denne ærverdige bygning og os, der sidder herinde.

Men der tales i denne sal og i denne sag, som om Danmark stod over for en slags borgerkrig. Jeg har sjældent været ude for, at det i den grad er lykkedes den ene halvdel af de medlemmer, der er i denne sal, at dramatisere en situation sådan, at man nu også har kunnet skræmme det meste af den anden halvdel, med det resultat at vi måske får en dramatisk situation. For her lægges jo op til tale om magt anvendelse og politiindsats osv. Statsministeren gav en forholdsvis nøgtern og afdæmpet redegørelse – så vidt jeg kan se, forekommer ordet politi én gang i den – men her har man fremsat et dagsordensforslag, som godtnok er længere, end det plejer at være fra den side, men dog ikke særlig langt, og hele to gange dukker ordet »politimæssig« op. Det er formodentlig en fejltagelse, at der ikke også står noget om politi i det tredje afsnit; hvordan vil man ellers forestille sig, at enhver form for fysisk blokade ikke alene bringes til ophør, men bringes effek-

tivt til ophør; det er ligesom en antydning af, at det altså ikke er sket hidtil, at der nu skal nye midler til. Hr. Erhard Jakobsen talte om magt, hr. Glistrup var næsten ved at gå til af fornøjelse. Det er da også karakteristisk for situationen, at da mødet blev genoptaget her og jeg kom ind i salen, kendte jeg ikke noget til det dagsordensforslag, hr. Auken ville fremsætte, men hr. Auken har fået en ny forbunds-fælle, for hr. Glistrup var elskværdigt i stand til at vise mig dagsordensforslaget og gennemgå teksten for mig, forklare mig, hvad der stod i det. I øvrigt skal jeg henvise til, hvad hr. Glistrup sagde heroppe fra talerstolen, jeg skal ikke referere en privat samtale.

Men det er altså udtryk for et skift i balancen. Nu er vi derhenne, hvor fremskridtspartiet og socialdemokratiet ligesom finder hinanden. Det var jo også det, hr. Glistrup sagde heroppe fra talerstolen, og jeg røber vel ingen hemmelighed ved at sige, at det også var noget i den retning, han sagde privat; hr. Glistrup siger det samme fra talerstolen, som han siger privat. Det er tænkt som en kompliment.

Jeg mener, at hele denne situation er ufatte-ligt overdramatiseret. Det, der er sket, er, at vi har en konflikt omkring et bladhus. Vi har i årenes løb haft masser af konflikter og også masser af konflikter omkring bladhusene. I 1973 havde vi en langvarig bladstrejke. Ja, det vil sige, strejken var såmænd ikke så slem, for der var ikke mange aviser, der blev lukket af typografforbundet, men den højtærede arbejdsgiverforening, hvis respekt for ytringsfriheden ingen ville drage i tvivl, lockoutede dengang det store flertal af dagblade. Vi har haft masser af andre bladkonflikter, vi havde en på Politiken for nogle år siden. Der er nogle steder, man ikke har det. Jeg læste en leder i Bornholms Tidende – det er en venstreavis, og der findes åbenbart også fornuftige venstrefolk – hvor der blev udtrykt undren over alt det, som skete på Berlingeren, for på dette venstreblad derovre på Bornholm havde man indført en ny teknik for et par år siden, og det var gået ved fornuftige og fredelige aftaler med typograferne; der var ikke blevet afskediget nogen, man havde fundet fornuftige ordninger. Det kan altså godt lade sig gøre. Men andre steder kan det ikke lade sig gøre, og det skal folketin-get altså nu blandes ind i.

Så kan man sige: vi skal sørge for – hov, det var forkert, men det er altså det, man siger heroppe – vi skal sørge for, at landets love

[Gert Petersen.]

overholdes. Det er nu mig bekendt ikke folketingets opgave. Jeg mener, vi har en slags deling i en lovgivende, en udøvende og en dømmende magt. Det er den udøvende magt, som skal sørge for, at landets love overholdes, og det er den dømmende magt, som skal kontrollere, om lovene er blevet overholdt. Nu vil flertallet i folketinget nedsætte sig som dømmende og udøvende magt, det hele på én gang.

Jeg kan ikke afgøre, om politiet har handlet ret eller forkert. Jeg hørte godt, hr. Erhard Jakobsen havde nogle komplimenter til politiet, og dem vil jeg egentlig også godt deltage i. Jeg har mærket mig, at der i de tre sidste nætter omkring Det berlingske Hus ikke har været nogen optøjer, ikke har været nogen ballade. Politiet har været i stand til at løse problemerne, uden at det kom til voldsanvendelse, uden at nogen part anvendte vold. Det synes jeg er godt. Men jeg forstod på det hele, også på hr. Poul Schlüter, at nu skulle det være. Denne eftergivenhed, denne slaphed fra politiets side kan dette ting ikke finde sig i længere, nu skal der nemlig gribes »effektivt« ind mod den fysiske blokade, nu er det ikke nok, at politiet fredeligt fjerner blokadevagterne og blokadevagterne fredeligt lader sig fjerne. Jeg ved ikke, hvad man forestiller sig, men det må også være dem, der er ophavsmænd til formuleringen, som har pligt til at forklare sig.

Jeg er meget bange for det, som man er i gang med her, hvor man som sagt dramatiserer noget, som ikke hidtil – med undtagelse af en ganske enkelt lejlighed – har været synderlig dramatisk.

Jeg har forstået det sådan, at dette med fysisk blokade er noget, der er forbudt i henhold til politivedtægten. Det var noget, som socialdemokratiet gik med til for et års tid siden efter at have stridt imod i lang tid, og man mente ikke, det ville komme til at betyde noget særligt. Nå ja, nu står vi der altså. Nu vedtager man det her og mener formodentlig også, at det ikke vil komme til at betyde noget særligt. Så vent et år og se konsekvenserne af det.

De fysiske blokader er et traditionelt kampmiddel fra fagbevægelsens side. Jeg erkender, at det er forbudt i henhold til politivedtægten, men jeg troede egentlig ikke, at brud på politivedtægten kunne resultere i sådanne taler, som vi har hørt herinde i dag, hvor man på det nærmeste skulle tro, at Danmark stod over for en borgerkrig.

Så er der spørgsmålet om dette med, at man meddeler, man vil udsende nogle lister over dem, der er beskæftiget, medens der er en strejke i gang. Det er en fremgangsmåde, som jeg ikke har megen sympati for, men det skyldes såmænd nok, at jeg ikke personligt har rod i dansk fagbevægelse, for det er noget, fagbevægelsen har gjort, lige siden den startede, fra tid til anden. Jeg vil i øvrigt føje til, at det er noget, om hvilket der eksisterer en ganske skiftende domspraksis: i nogle tilfælde har domstolene grebet ind imod det, i andre tilfælde har domstolene accepteret det.

Så vil jeg sige noget til allersidst. Der kunne i og for sig siges meget mere, der kunne fremsættes fornuftigere dagsordener – det kunne vi måske komme tilbage til – der kunne f. eks. foreslås en dagsorden, som gik ud på, at vi nu skulle afvente rigsadvokatens redegørelse, og at statsministeren, når den forelå, skulle give en ny redegørelse her, hvorefter vi kunne drøfte den på basis af kendsgerninger, men det interesserer åbenbart ikke flertallet i dette ting.

Jeg vil godt sige til sidst, at jeg synes, det er fantastisk, at dette folketing nu vil påtage sig domstolenes rolle. Det er domstolene, som afgør, hvorvidt der er sket ulovligheder eller ej, det er ikke dette folketing. I og med at man lader sig løbe over ende af et borgerligt flertal, der nu vil dreje magten, dreje dette folketings magt og gøre folketinget til en domstol, dér, hvor vi burde afvente domstolenes tale, så er vi inde i en ganske farlig udvikling. Jeg vil godt appellere direkte til de socialdemokratiske medlemmer: kan I virkelig stemme for det, som er foreslået her? Der kan godt foreslås noget ganske fornuftigere, også noget, som erkender, at den situation, som ligger omkring Berlingerens, skal afklares – for det skal den – og skal afklares gennem forhandlinger; jeg synes også, tinget kan være med til at lægge pres på parterne for at få forhandlinger i gang, men dette er dødsensfarligt.

Jørgen Jensen (DKP):

Når man i det sidste døgn herinde har måttet høre tale om indkøb af vandkanoner og om, at der skulle tages drastiske skridt for at stoppe de ulovligheder, som man påstod foregik, havde man vel mest lyst til at tage det fra den humoristiske side. Men når man tænker på, hvad der er sket i historien af konstruerede begivenheder, som har været brugt til at udløse ikke alene angreb på demokratiet, men også på

[Jørgen Jensen.]

freden, kan man frygte, at der måske også i denne situation konstrueres noget, som ikke eksisterer, fordi man skal dække over noget helt andet.

Vi er i en situation, hvor Danmark har 150.000 arbejdsløse, hvor vi her i folketinget er under pres, fordi vi ikke kan løse en lang række af de problemer, befolkningen har. Det gælder boligområdet, det gælder en række andre områder, hvor vi mener, at tidspresset er urimeligt og gør, at vi ikke kan løse problemerne på en forsvarlig måde.

I denne situation konstruerer man altså nogle problemer, pisker en stemning op, et hysteri, som man benytter til at afbryde folketingets arbejde med i mere end et døgn for at beskæftige sig med noget, som ikke har rod i sandhed og ikke har rod i den baggrund, man påstår, men alene har rod i noget, der konstrueres herinde.

Jeg noterede godt, at hr. Erhard Jakobsen sagde, at de, der siger sådan, farer med løgn. Jeg skal ikke komme nærmere ind på det, men vil bare erindre om, at hr. Erhard Jakobsen jo klart og tydeligt har sagt, at vel var det, han sagde før valgkampen om nogle skoler i Albertslund, ikke helt dokumenteret, men det gav ham 30.000 stemmer, og det var det afgørende. Jeg tror også, at det, der er det afgørende for hr. Erhard Jakobsen i dag, er at placere sig i befolkningen og ikke så meget at tale sandhed, hverken her eller andre steder.

Jeg vil også sige noget om den dagsorden, der er foreslået. SFs ordfører sagde, at han ikke havde set den, før han gik på talerstolen. Jeg så en dagsorden magen til denne fra fremskridtspartiet ved halvtolvtiden i dag. Så det kan altså ikke være sådan, at det er noget, man er kommet frem til senere, men det kunne tyde på, at man har taget fremskridtspartiets dagsorden.

Hr. Auken taler så meget om frihed og det enkelte menneskes tryghed. Ja men er det egentlig det, man har taget hensyn til, når man skulle vurdere det, der er sket på Berlingeren?

Statsministeren taler om en ulovlig konflikt. Det skuffer mig egentlig, at en tidligere fagforeningsrepræsentant kan kalde dette ulovligt. De grafiske arbejdere på Berlingske Tidende befinder sig i dag ikke i en konflikt. Det skal erindres, hvad der skete. Arbejdsgiveren brød nogle lokale aftaler. Arbejdsgiveren ønskede af

økonomiske grunde reelt ikke at indgå på forhandlinger om at løse de problemer, som var på Berlingske Tidende. Derfor hjemsendte man i første omgang arbejderne. Derefter afskedigede man arbejderne på Berlingske Tidende, og samtidig med at arbejdsgiveren hjemsendte nogle og afskedigede andre, sagde man udadtil: vi vil gerne udgive en avis. Men der har ikke fra Berlingske Tidende været rettet henvendelse til arbejdsformidlingen om at få arbejdskraft. Derfor er det ikke rigtigt, når der tales om en ulovlig konflikt. Der eksisterer ikke nogen konflikt.

Vi er i den situation, at der er nogle mennesker, der er afskediget, og når man taler om den personlige tryghed, hvor er så ønsket henne om at hjælpe disse arbejdere? Er der et forsøg fra regeringens side på at sikre, at de kan komme i arbejde igen? Det er der jo ikke.

Berlingske Tidende har som medlemmer af Dagbladens Arbejdsgiverforening en overenskomst med Typografforbundet, litografer, smede og elektrikere. Men det, man gør i dag, er, at man sætter andre til at udføre det arbejde, som man har indgået en overenskomst med nogle organisationer om. Det er ikke typograferne, der bryder en overenskomst. Det er ikke typograferne, der gør noget overenskomststridigt eller noget ulovligt. Det er Berlingske Tidende, der bryder den overenskomst, som de har indgået. Derfor er det helt urimeligt, når man siger, at det er de grafiske arbejdere, som gør noget ulovligt eller noget overenskomststridigt.

Der er også talt om en fysisk blokade. Ja men er det rigtigt, når man her påstår, at det er den fysiske blokade, der har forhindret udgivelsen af Berlingske Tidende? Det er jo ikke rigtigt.

For det første vil jeg erindre om, at typografernes hovedbestyrelse og BT-klubben gang på gang har sagt, at det, vi ønsker, og det, vi vil gennemføre, er en fredelig demonstration foran den arbejdsplads, som har afskediget os af økonomiske grunde. Det har man gjort. De har gang på gang opfordret dem, som sluttede op om denne demonstration, til at rette sig efter BT-klubbens paroler, som også gik ud på at rette sig efter de anvisninger, politiet gav.

Man roser politiet så meget for, at der ikke blev slagsmål dernede, men dette kunne også skyldes – og det mener jeg er det afgørende og det rigtige – at netop typografer, litografer og

[Jørgen Jensen.]

de øvrige arbejdere fra Berlingske Tidende var med til at hjælpe politiet med, at der ikke skete den udvikling i denne demonstration, som kunne være sket. Det er helt urimeligt, at man overser dette, og alene giver politiet roserne.

Vel er politiets opgave ikke let, navnlig ikke, når de skal udføre opgaver, som dette folketing pålægger dem, som er helt i strid både med folkets demokratiske retsopfattelse og med den tilkæmpede ret, fagbevægelsen har til at forsvare én gang opnåede goder.

Jeg skal også erindre om, at BT-klubben gang på gang har tilbudt forhandlinger for at få løst problemerne omkring Det berlingske Hus.

Jeg vil også spørge statsministeren, om han kan give nogen anvisning eller oplysning om, hvorvidt Berlingske Tidendes aktionærer overhovedet ønsker at udgive deres avis. Man påstår her, at det er den fysiske blokade, der forhindrer det, men er det reelt det? Justitsministeren har i arbejdsmarkedsudvalget sagt, at på de tidspunkter, hvor man ønskede at få bladet ud, kom det også ud.

Det er også en kendsgerning, at arbejdet med at trykke denne avis ikke er blevet forhindret af den fysiske blokade. Der har ikke været lagt hindring for, at hverken de faktorer, som udførte typografernes arbejde, journalister eller andre kunne komme ind på Det berlingske Hus. Ja, der er også folketingsmænd her, som har oplyst, at de kunne komme ind på Det berlingske Hus. Ganske vist fik de nogle tilråb om, hvad de skulle dernede, men det synes jeg da i og for sig er naturligt nok: når arbejderne ikke kan komme ind at arbejde, er det et spørgsmål, hvad folketingsmændene skal der. Men de kunne komme ind også uden at blive fulgt af politiet. Den fysiske blokade har ikke forhindret Det berlingske Hus i at trykke deres avis, den har ikke forhindret avisen i at komme ud.

Det, der har forhindret det, har været, at ledelsen på Berlingske Tidende ikke ville overholde den overenskomst, de har med fagbevægelsen om at ansætte den arbejdskraft, som de har aftalt til arbejdet, men har belastet nogle funktionærer med noget arbejde, som de ikke kan udføre igennem længere tid. Det rejser også det spørgsmål, om det kan være rimeligt og rigtigt, at en arbejdsgiver ved at anvende funktionærer kan tilsidesætte arbejderbeskyttelsesloven og andre love og regler, som vi har

vedtaget i dette folketing. Når der tales om lovbrud, er det så det, man tænker på? Ønsker man at statuere, at også Berlingske Tidende, når de truer funktionærer til at udføre arbejdet, også skal overholde 11 timers reglen og andre bestemmelser? Sandheden er, at det er disse ting, der er med til at forhindre Berlingeren i at blive trykt.

Så siger man: ja men det sidste, der skete, og det, der fik statsministeren til ikke at dramatisere begivenhederne, men til at afbryde folketingets arbejde og i hast også i dag at forhindre os i at komme til at arbejde med de mange problemer, vi har, var nogle trusler.

Nu vel, der er i denne konflikt fremsat mange trusler. Det grafiske hus bliver dagligt udsat for trusler om, at man vil sprænge det i luften. Hovedbestyrelsesmedlemmer bliver udsat for trusler, og sådan er det vel i enhver situation. Mange af os, som er herinde som folketingsmænd, har vel også oplevet at blive udsat for trusler. Spørgsmålet er, hvem der fremsætter dem, hvilken virkning de har. Vi ved udmærket godt, at når man gejler en stemning op, som også folketing og regering er med til at gøre nu omkring Berlingeren, er der altid nogle, der løber med og udnytter situationen.

Kendsgerningerne er, at det, som BT-klubben har sagt, vel er det, som mange fagforeningsfolk må udnytte, og som jeg tror, at statsministeren, hvis han tænker tilbage, også har været nødt til at anvende i den tid, da han var fagforeningsmand.

Her er det også nødvendigt at sige til dem, som sætter sig uden for det kollegiale sammenhold: hvis I fortsætter som skruibrækkere, så oplyser vi også, hvem I er, og så må I også regne med, at I sætter jer uden for fællesskabet.

Men dernæst skal det også være sagt tydeligt og klart, at truslen på arbejdspladsen i lige så høj grad var rettet imod de typografer, som blev truet på brødet. Man taler om faktorenes koner, som blev truet. Ja men hvordan tror man, det er hjemme hos de typografer ud over landet, som man gang på gang har truet med, at de aldrig kom i arbejde mere, hvis ikke de bøjede sig for arbejdsgivernes krav? Hvordan med den trussel? Er det den, man er angst for? Hvordan er det med de blokader, som man konstruerer ude i landet fra Arbejdsgiverforeningens side for at få en baggrund for at forhindre i første omgang en overenskomst med

[Jørgen Jensen.]

Typografforbundet og nu at forhindre Berlin-geren i at udkomme, fordi man har andre økonomiske mål end dem, man taler om?

Taletiden er udløbet, men jeg vil godt understrege, at den udtalelse, der er forelagt, kan vi ikke stemme for, og jeg vil også sige, at den er magtesløs, for den løser ikke nogen af de problemer, som forslagsstilleren har sagt den skulle løse.

Niels Helveg Petersen (RV):

I de seneste år har vi i Danmark oplevet beklægeligt mange eksempler på overenskomststridige handlinger og blokader, som har vakt vrede og uro i befolkningen. Det, der er foregået på Berlingske Tidende den 28. april, er toppunktet af, hvad vi har oplevet.

En ting er, at den ene part i en faglig strid – ganske vist ved overenskomststridige aktioner – forsøger at tvinge modparten økonomisk i knæ, dette er i sig selv i strid med gældende regler og da i øvrigt også med medarbejdernes egne langsigtede økonomiske og sociale interesser, men en helt anden ting er at tage metoder i anvendelse, hvor kampmidlerne nu ikke længere rettes mod virksomheden, men mod helt sagesløse lovligt arbejdende funktionærer og disses familier.

Det er ikke helt klarlagt, hvad der nøjagtigt er foregået, men så meget er klart, at fremtrædende medlemmer af BT-klubben over for personalet på Berlingske Tidende, som var med til at fremstille nødavisen, har truet med at offentliggøre navne og adresser og måske også billeder af de pågældende funktionærer under former, der klart ville stemple funktionærerne som skruibrækkere. Jeg bruger med vilje udtrykket »truet«. At få navn og adresse – måske endda billede – fordelt i et stort oplag i denne situation er selvsagt en trussel. Det indeholder en klar opfordring til forulempelse. Og hvis det ikke var en trussel, hvad var så meningen med aktionen? Så kunne man jo have valgt at omdele telefonbogen. Det er en trussel, og det må opfattes som en ulovlig trussel.

Dette synspunkt har en betydelig støtte i juridisk litteratur, både i det, der står om disse forhold i den kommenterede straffelovs specielle del, og også i den redegørelse fra straffelovrådet, som folketinget modtog i kølvandet af de overenskomststridige aktioner, en redegørelse fra januar 1976, hvorfra jeg fra side 23 gerne vil citere:

»Der kan derfor pålægges strafansvar, hvis det har stået den pågældende klart, at hans ord eller optræden måtte opfattes som en trussel om vold, og at denne trussel var egnet til at virke motiverende på andre.«

Man kan vist godt sige, at BT-klubbens ledelses adfærd måtte opfattes som en trussel, og at denne trussel var egnet til at påvirke funktionærernes holdning.

Jeg vil gerne hertil føje, at vi i det radikale venstre må tage afstand fra enhver form for ulovlig tvang og trusler, under hvilken form de end fremsættes.

I et retssamfund kan sådanne kampmidler ikke tolereres, og derfor er det radikale venstre medforlagsstiller til denne dagsorden, som det er helt nødvendigt at vedtage for at få præciseret folketingets holdning.

Jeg ønsker at føje en enkelt betragtning til.

Hvordan kunne det egentlig gå til, at det kom så vidt? I korthed vel fordi parterne på Berlingske Tidende i en årrække forsømte samarbejdet. Den ene part har krævet, den anden part har købt sig ro, men en ro, viste det sig, som var kunstig, fordi samspillet mellem parterne ikke byggede på en virkelig dialog og en demokratisk samtale. Det kunne gå, så længe der var penge i kassen, det brød sammen, da vanskelighederne meldte sig. Der er også en lære at drage af det.

Honoré (KrF):

Der er meget stor forskel på at slå for at bevare sit eget arbejde og at slå for at bevare den arbejdsplads, hvor man selv og andre kan finde arbejde.

Det er uundgåeligt, at den tekniske udvikling også i dag medfører, at nogle job bliver overflødige. Landbruget har ikke længere en malkepige for hver tiende ko, typografisk arbejde kan ikke foregå i dag som på Gutenbergs tid, eller bare som det gjorde for 10 år siden. Vi kan ikke komme uden om den tekniske forandring i et moderne udviklingssamfund.

Hvad man derimod kan ønske er, at arbejdsmarkedets parter, i god tid inden disse tekniske ændringer skal gennemføres, kan finde ud af, hvordan man skal klare overgangen dertil, uden at det går for hårdt ud over de ansatte.

Det er ikke sket i det tilfælde, vi her diskuterer, Berlingske Tidende. BT-klubbens medarbejdere har prøvet, ser det ud til, på trods af den tekniske udvikling at redde deres eget arbejde. Det kan kalde på vores medfølelse, men

[Honoré.]

fremgangsmåden i form af overenskomststridige handlinger eller for nogles vedkommende måske ulovlig blokade kan kristeligt folkeparti ikke acceptere.

Der er imidlertid en anden slags mennesker, som vi har set optræde i den berlingske konflikt. Det er de mennesker, der ønsker at bevare virksomheden, redde den fra at gå til grunde, redde en virksomhed, hvor flere tusinde kan finde arbejde. Det er disse mennesker, der handler virkelig ansvarligt. Det er mennesker, der ikke bare ser på deres egen snævre fordel, men som ser på den større helhed. Det er disse ansvarsbevidste medarbejdere, der i går er blevet skræmt, truet, til at nedlægge arbejdet.

Hvad er størst, at kæmpe for at beholde sit eget arbejde eller at kæmpe for at bevare den virksomhed, hvor man selv og andre kan få arbejde? Det må være størst at kæmpe for sin virksomhed, sin arbejdsplads. Personer, der vil redde en arbejdsplads, skal trygt kunne udføre deres arbejde. Derfor må der gives dem al den beskyttelse, de føler behov for. De fortjener en moralsk støtte fra samfundet og fra lovgivningsmagten imod dem, der øver psykisk terror imod dem, dem, der nedvurderer deres lovlige arbejde som usolidarisk. Det er tværtimod dem, der vil redde en arbejdsplads, en virksomhed, der er virkelig solidariske med andre lønmodtagere. Derfor må også de, der i denne forbindelse begår ulovligheder, stilles for retten, så det bliver klart, at Danmark er og også i morgen skal være et retssamfund.

En af de væsentligste opgaver for staten i denne konflikt har været og vil være at forhindre ulovlige fysiske blokader. Der har været ulovlig fysisk blokade af Det berlingske Hus. Vi ser med respekt på den indsats, der er blevet øvet af de enkelte politifolk, der har været sat ind. De har arbejdet med stor hensyntagen og under vanskelige og til dels farefulde betingelser. Vi har medfølelse med de politifolk, der er blevet såret under udøvelse af deres job, men især med de pårørende til den politimand, der sank om ved Berlingske, og som nu er gået bort. Vi fordømmer handlinger, der bringer vore betjentes liv og helbred i fare, og det er et åbent spørgsmål, hvor vidt ordensmagten bør gå i høflighed og hensyntagen til mennesker, der ikke vil rette sig efter lovens og politiets påbud og oven i købet bringer betjentes liv og helbred i fare.

Men med al respekt for de enkelte betjentes indsats tyder meget på, at politiet kun på visse tidspunkter har været i stand til at bryde den fysiske blokade af Berlingske Tidende fuldstændig. Berlingske Tidende har ikke kunnet komme rettidigt ud. Personer, der havde deres arbejde på Berlingske Tidendes køretøjer, er blevet generet ved ind- og udgang, uden at politiet altid har været i stand til at forhindre dette. Jeg siger dette som en konstatering. Jeg ønsker ikke ved denne lejlighed at angribe nogen. Ydermere har politiet i stigende grad været herre over situationen, men det ser altså ud til, at politiet indtil nu i hvert fald kun delvis har været i stand til at forhindre ulovlig fysisk blokade.

Derfor må vi ind i nogle positive overvejelser om, hvordan vi fremtidig på en mere effektiv måde lige fra enhver blokades start kan sikre lovens fulde overholdelse. På dette punkt er den fremsatte dagsorden meget klar. Men jeg vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at der jo ikke blot finder en ulovlig blokade sted af Berlingske Tidende, men også af en række uddannelsesinstitutioner. Herigennem er der andre mennesker, der forhindres i at udføre deres arbejde. Vi har sendt et brev til undervisningsministeren og et brev til justitsministeren om dette forhold, og vi forventer i kristeligt folkeparti, at justitsministeren vil følge politiets indsats meget nøje med hensyn til brydning af ulovlige blokader også på vore uddannelsesinstitutioner.

Må jeg til sidst sige, at jeg tror, der i største delen af befolkningen er en meget stærk fordømmelse af ulovlighederne ved Berlingske Tidende. Også statsministeren har givet udtryk for sin fordømmelse af den ulovlige blokade. Nu står folketinget over for at skulle stemme om en dagsorden, der udtrykker denne samme holdning over for disse ulovligheder. Det er meget vigtigt, at lovgivningsmagten klart tilkendegiver, hvordan den ser på disse ting, at den udtrykker en virkelig holdning til disse begivenheder. Ved klart at udtrykke en afstandtagen fra ulovlighederne markerer vi, at vi ikke her i folketinget vil tolerere forsøg på at undergrave vort retssamfund. Vi yder en moralsk opbakning til dem, der er udsat for trusler, fordi de ønsker at redde en virksomhed ikke blot for sig selv, men også for deres kolleger.

Ib Christensen (DR):

Midt i et meget stort arbejdspres har folke-

[Ib Christensen.]

tinget taget sig tid til denne ret så overflødige debat. Det gør mig ondt at sige det, men jeg har indtryk af, at den i ikke ringe omfang som baggrund har et ønske hos højreorienterede politikere om at placere sig bedst muligt i det indbyrdes medieræs, der i så stort omfang hæmmer folketingets saglige arbejde.

Havde det kunne påvises, at regeringen og politiet havde forsømt sine opgaver i denne sag, havde der selvfølgelig været et parlamentarisk ansvar at gøre gældende og dermed også været behov for en debat, men noget sådant har på intet punkt kunnet påvises. Det, man bruger denne ulykkelige og for begge parter, Det berlingske Hus og typograferne, desperate og ødelæggende konflikt til, er altså dette.

For retsforbundet er retsbeskyttelsen af den enkelte et afgørende punkt. Der skal sikres fri færdsel til og fra arbejde. Der skal være tryghed for den enkelte til uden trusler at kunne udføre sit arbejde, og der skal være faktiske muligheder for at producere og udbringe aviserne uden fysisk blokade og åbenlyse eller skjulte trusler mod personer. Men der er jo gået politik i denne sag. Fra de yderliggående klassekæmpere på venstrefløj, der fisker i rørt vande, og fra borgerlige partier, der ser det, man kalder det borgerlige pressemonopol truet, og som, for heller ikke at lægge en dæmper på konfrontationen og polariseringen i samfundet, bruger udtryk som pøbel, ballademagere og brøleaber. Det skal nok hjælpe på problemerne.

Hvad kan tinget gøre? Ja, tinget kan og bør følge udviklingen, men tinget kan ikke og bør ikke foretage retslig efterforskning med hensyn til, om arbejdsretten, om strafferetten, om færdselsloven er blevet overtrådt. Man havde indtryk af i går i arbejdsmarkedsudvalget, at det var noget direkte i den retning, visse politikere tilstræbte. Tinget kan ikke og skal ikke udfærdige anklager og heller ikke dømme. Det har vi domstolene til i et retssamfund som vores.

Justitsministeren indledte sin redegørelse med bl. a. at tale om en række spørgsmål, der nu havde fortonet sig. Det var de spørgsmål, som regeringen så for sig eller fik fortalt om, da en eller anden anonym journalist fra Berlingske Tidende orienterede, kan jeg forstå, en række borgerlige ordførere om, hvad der skete, hvorefter de pågældende ifølge pressen påvir-

kede statsministeren til denne urimelige, dramatiske afbrydelse af folketingets møde.

Regeringens påskud var, at man ellers ville komme til at tale om ting og sager, man ikke vidste noget om, og det blev da også rigeligt dokumenteret i arbejdsmarkedsudvalget både i går og til morgen, at det var ting og sager, man intet anede om, og man brugte en masse tid til at tale om disse ting, man intet reelt vidste om. Først nu er det øjensynlig gået op for regeringen, at det måske var en idé, at rigsadvokaten indledte en efterforskning af, om straffeloven, om færdselsloven eller andre love er blevet overtrådt.

Baggrunden for dette er jo den strukturændring, der sker i pressen. En ny teknik tages i brug, og en kombination i visse bladhouse af en kortsynet ledelse og en snæversynet faglig politik fra den anden side har i høj grad eskaleret problemerne. Her skal der ikke placeres ansvar hverken det ene eller det andet sted, bare konstateres, at krisen har været der i det grafiske fag, og at den er af stort omfang og af væsentlig dybde.

Hvad kan pressens minister gøre? Ja, pressens minister kan mægle. Han kan forsøge at bringe parterne på talefod, og vi kan håbe på, at det lykkes. Vi kan håbe på, at man bliver enig om nogle omskolingsforanstaltninger for de typografer, som udviklingen har gjort overflødige i deres hidtidige arbejde.

Man kan håbe på, at der bliver lavet deltidsordninger og lettere adgang til førtidspension, og ikke mindst kan man håbe, at der i den danske presse som i Sveriges presse etableres en fredspligt, der gør, at dette livsvigtige område for information, for nyhedsdækning og for offentlig debat sikres, således som det er sket for Jyllands-Postens vedkommende just for nylig.

Der har været diskussion omkring begreberne ulovlig og overenskomststridig. Der er en væsentlig principiel forskel på, om en arbejdskonflikt er overenskomststridig eller den er ulovlig, og her har tinget, gør det mig ondt at sige, et vist ansvar for en kriminalisering af kampen på arbejdsmarkedet derved, at man har tvangsforlænget og tvangsfornyet overenskomsterne. Ikke mindst for det grafiske område drejer det sig om overenskomster, som man er blevet påtvunget mod sine ønsker og sin vilje, idet man har forkastet de mæglingsskitser og forslag, der var tale om.

Den baggrund må man have for øje og såle-

[Ib Christensen.]

des konstatere, at folketinget har et medansvar for den konfrontation, der sker i vores samfund, hvor man på yderste højre fløj og på yderste venstre fløj fisker i så rørt vand.

Man har et andet medansvar, som ikke er mindre alvorligt end disse overgreb mod det private arbejdsmarkeds og erhvervslivets frihed. Man har det medansvar, at der faktisk i de sidste 3 år er sket en forøgelse af arbejdsløsheden fra 50.000 til 200.000, og det er ikke sket, fordi man ønsker massearbejdsløshed. Det er bare en konstatering, at i den økonomiske politik har man prioriteret beskæftigelses-hensyn så lavt, at denne udvikling er sket, og at de, der bliver fyret fra deres arbejdspladser på grund af strukturændringer el. lign., er henvist til arbejdsløshed. Denne psykologiske baggrund må man også forstå, når nogle mennesker kan blive desperate.

Men også denne situation giver provokatørrerne til højre og til venstre et enormt politisk grundlag. Det skaber denne bitterhed, og derfor synes jeg, det er på sin plads at fastslå, at folketinget også på de to områder har et vist medansvar for den konfrontation, der sker på arbejdsmarkedet, og hvor dette er det seneste og mest outrerede eksempel.

Jeg har kritiseret regeringen, og jeg har kritiseret statsministeren. Det er, ligesom regeringen er faldet noget mere ned på jorden, og jeg vil gerne sige, at bortset fra den lidt urimelige afbrydelse af folketingets møde i går, der dramatiserede en situation på en måde, der bestemt ikke var gavnlige for sagernes afvikling og for en løsning af dette problem, anerkender jeg regeringens gode vilje til at løse denne konflikt. Den ro og den fasthed, som har præget statsministeren og regeringen i hele denne sag, bortset fra det nævnte eksempel, anerkender vi.

Med hensyn til den foreslåede dagsorden kan vi sige, at den i og for sig dokumenterer overflødheden af denne debat, men da den på den anden side er så selvfølgelig, som den er, kan min gruppe stemme for den.

Tyroll (VS):

Indledningsvis kan der være anledning til at give udtryk for en kraftig undren over at skulle høre fra statsministerens side, at han ønsker så lidt uro som muligt omkring denne sag. Det har jo ikke ligefrem været det, der har præget handlingerne op til denne forespørgselsdebat.

Det overdramatiske stop for forhandlingerne her i folketinget i går er tværtimod med til at piske en dramatisk stemning op, og også de mange stop i forhandlingerne i dag har medvirket til at vise kaotiske tilstande i det parlamentariske system og netop opbygge en tilsvarende dramatik omkring det forløb, der sker her.

Men kigger man længere tilbage i begivenhedernes forløb, er der jo også dér lagt op til dramatiseringer fra statsmagtens side. Først fik vi den megen dramatik omkring politiets ophævelse af blokaden mandag nat. Politiets voldsanvendelse var medvirkende til at starte en omfattende hetz fra de borgerlige, ligeledes hjulpet godt på vej af statsministerens klare stillingtagen til fordel for den åbenbart totalt uskyldige arbejdsgiver. Nu har justitsministeren begrundet politiets omfattende voldsanvendelse med, at der var for få betjente til at klare opgaven. Det kan da godt være, der er noget rigtigt heri, og at man deri kan finde en begrundelse for politiets noget overspændte reaktion.

Hele forsøget på at piske en stemning op mod BT-klubben og på at få hele befolkningen så vidt muligt til at deltage i den må sådan set siges at være landet på hovedet i stedet for på benene. Den rolige og værdige måde, hvorpå BT-klubben har afviklet den fysiske blokade, har taget vinden ud af de reaktionæres sejl. Den har manifesteret, at brugen af vold fra politiets side var helt unødvendig. Det har jeg selv haft mulighed for at konstatere ved min tilstedeværelse et par nætter i træk, hvor alt er forløbet roligt fra de demonstrerendes side.

Dernæst kan man sige om folketingets eller regeringens overspændte reaktion på henvendelsen fra BT-klubben til de arbejdsledere, der udfører skruetrækkerarbejde, at det gav en ny kærkommen mulighed for de reaktionæres hetzmageri. Mulighederne for yderligere kriminalisering opstod som et andet fata morgana for de borgerlige. Kapløbet om at foreslå regeringen nogle indgreb fra statsmagten over for BT-klubbens kampmuligheder tog fart. Enhver effektiv aktionsmulighed skulle frarøves de aktionerende, hvis det stod til de borgerlige. Regeringen har bakket denne aktivitet op med de undersøgelser, der nu iværksættes for at søge hele det strafferetlige område inddraget i nedkæmpelsen af arbejdspladsernes kamp imod underminering af beskæftigelsesmulighederne.

[Tyroll.]

Der er grund til at slå fast, så grundigt som det nu kan gøres, at regeringen og folketinget har et omfattende ansvar for udviklingen i retning af de politistatslignende metoder, der tages i anvendelse over for arbejdskampe for øjeblikket. Kriminaliseringen af blokadevåbenet var et led i den snigende underlægning af arbejdsmarkedets forhold under det strafferetlige område på trods af tidligere klare afgrænsninger. Flertalspartierne turde ikke gennemføre dette totalt sidst, men de aktuelle begivenheder i arbejdsmarkedsudvalget og her i salen viser, at man stadig står på spring efter en god sag at gennemføre den på. Det foregår snigende, og socialdemokratiet ønsker at give indtryk af en vis modstræbende holdning, men følger dog efter. Realiteten er jo, at socialdemokratiet var den drivende kraft i tydeliggørelsen, en tydeliggørelse, som også BT-klubben gør opmærksom på har givet kraftige vanskeligheder for den kamp, man fører for beskæftigelsesforholdene. Således har BT-klubben i dag, den 29. april, vedtaget en udtalelse, hvori man siger, at stramningen af politivedtægten i forbindelse med Infosagen for nylig vanskeliggjorde arbejderklassens retfærdige kamp. Ud over den arbejdsløshedstrussel, som skruibrækkerne påtvinger os, fik vi den voldelige konfrontation med politiet at slås med.

Det er ikke noget, der er ønsket af de aktionerende arbejdere ude på arbejdsmarkedet. Det er noget, man er blevet påtvunget af den socialdemokratiske regering, der oven i købet kalder sig en arbejderregering.

Man siger videre fra BT-klubben, at man i dag er i den situation, at statsmagten stiller sig, stadig med politiets hjælp, fuldt og helt på arbejdsgivernes side dels ved fjernelse af blokadevakterne foran Berlingske Tidende, dels gennem politietatens fremskaffelse og eskortering af chauffører i forbindelse med distributionen af piratavisen.

Realiteten er altså, at det var socialdemokratiet, der var den drivende kraft i denne tydeliggørelse, og netop dette skridt medvirker til at overdramatisere konflikterne. Den fortsatte arbejdsløshedsudvikling og dermed den konkrete fare for skruibrækkeraktiviteten på baggrund af arbejdsløshedstrussel eller økonomiske repressalier fra arbejdsgiverne gør anvendelsen af blokadevåbenet mere og mere nødvendig for arbejdspladserne. Det er det eneste effektive våben mod underbetaling og fristilling af

arbejdet, mod den generelle undergravelse af beskæftigelsesmulighederne, som de omfattende rationaliseringer i virksomhederne skaber, og som det kapitalistiske system ikke har mulighed for at tage højde for i beskæftigelsen af de arbejdere, der bliver sendt ud i arbejdsløshed. Det er ikke et problem, som de enkelte arbejdsgivere på nogen måde ønsker at tage vare på. Det er kun gennem den effektive kamp for arbejdspladserne, at man på denne måde kan afvise de beskæftigelseskonsekvenser, som er ved at sætte sig igennem, og som af arbejdsdirektoratet er gjort op til et tal på forventede 500.000 arbejdsløse i 1990.

Det nære samarbejde mellem politiet og statsmagten slår for alvor igennem i denne arbejdskamp. Justitsministeren har med tydeliggørelsen fået en central rolle som øverste chef for ordensmagten og er som sådan indblandet i arbejdskonflikterne. Det giver samtidig folketingets partier mulighed for at søge at påvirke denne indblandings forløb, og det er lige netop derfor, der har været så meget røre i folketinget. Det er lige nøjagtig denne indfaldsvinkel til indblanding i arbejdskampe, der bevirker, at der fremover vil opstå postyr her i salen, hver gang der løber en sådan konflikt.

VS var og er kraftig modstander af denne indblanding fra folketingets side i arbejdsconflikter via tydeliggørelsen. Det kan ikke undgå at give konfrontationer mellem statsmagten og konfliktende arbejdere, konfrontationer, som folketinget og især socialdemokratiet har fremmet. Det kommer også til udtryk i BT-klubbens udtalelse, idet de siger: hvad bliver det næste? Hvis folketinget vil pålægge arbejderklassen yderligere restriktioner for deres kampmuligheder, vil resultatet blive en tandløs fagbevægelse med frit spil for kapital og arbejdsgivere. Det er jo rigtigt, det, der bliver sagt her. Det er, hvad BT-klubben fortæller en socialdemokratisk statsminister, som forsøger at begrænse deres kampmuligheder og gøre fagbevægelsen tandløs.

De siger videre: uanset hvad folketinget måtte beslutte for at forsvare strejkebryderes muligheder for at påtage sig konfliktramt arbejde, hvad enten motivet derfor måtte være overbevisning eller nød, kan vi som medlemmer af dansk fagbevægelse på ingen måde føle os forpligtede af sådanne beslutninger. Det er en forståelig reaktion over for disse angreb på kampmulighederne i fagbevægelsen.

Jeg må sige, at det forslag om motiveret

[Tyrol.]

dagsorden, der er lagt frem her fra socialdemokratiets og andres side, lægger sådan set op til en fortsættelse af den linje med orientering i retning af det strafferetlige felt og dets inddragelse i arbejdskampene, og derfor kan vi selvfølgelig ikke stemme for dette forslag. Vi skal derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget fordømmer ethvert forsøg fra statsmagtens side på at gribe ind i en arbejdskamp og lade politiet knægte strejkende arbejdere, går tinget over til næste punkt på dagsordenen.«

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Kurt Hansen (VS):

Lad os prøve at se på, hvad det er, der i realiteten har fremkaldt denne, man kunne nærmest fristes til at kalde det blodtørstige stemning hos de borgerlige partier, som tilfældet rent faktisk er.

Det, der er belæg for at fremføre fra denne talerstol og andre steder, er, at to medlemmer af BT-klubbens bestyrelse har taget kontakt med to arbejdsledere og meddelte dem, at man finder deres piratvirksomhed tvivlsom, og at man vil råde dem til at holde inde med den.

Det er det eneste, der har kunnet dokumenteres overhovedet. Der er ikke tale om, at man kan dokumentere forskellige strafferetlige handlinger begået af BT-klubben, overhovedet ikke. Det er de borgerlige partier, der forsøger på dette, fordi de vil have slaget arbejderne på Berlingske Tidende og have skabt precedens, når arbejdere i arbejdskampe på et senere tidspunkt skal forsvare deres løn, arbejdsforhold og beskæftigelse. Det er realiteten i det, hverken mere eller mindre.

Den aktionsform eller det skridt, som det vel er rigtigere at betegne det, har arbejderbevægelsen brugt flere gange. Det nævnte hr. Gert Petersen. Det skal jeg ikke gå nærmere ind på, men jeg synes bare, det skal stå helt klart, at der ligger ikke noget principielt nyt i den fremgangsmåde, der her er anvendt. Det, der kan være en smule mærkeligt i de borgerlige partiers reaktion og for den sags skyld også i

socialdemokratiets reaktion, er, at man nu igennem de 86 dage, som hr. Glistrup talte om, har forsøgt udadtil at fremstille aktionen, som om det var en upopulær aktion, og at berlingske arbejdere ikke havde andre end sig end et par arbejdsløse typografer i øvrigt. Ja men hvorfor vil man så ikke ganske gratis have offentliggjort navnene på ytringsfrihedens helte? Hvorfor ikke? Her er et tilbud om, at de kan blive fremstillet ganske gratis, så det ville da være helt oplagt, hvis man tog imod det tilbud i stedet for at forsøge at hetze på den måde, man har gjort her.

Man har også udlagt det sådan, at det var arbejdsledernes koner og familie i det hele taget, der var truet. Jeg har ikke set noget som helst belæg for, at dette er rigtigt, men da jeg sad i arbejdsmarkedsudvalget i går, blev jeg ringet op og fik fortalt, at konen til en fra BT-klubbens ledelse var blevet truet på det groveste med, at der ville ske manden al landsens ulykker. Efter at jeg havde været i Radiotinget og diskuteret konflikten med hr. Otto Mørch, var der en dame, der ringede til mig og sagde, at hun havde lige taget tre nervepiller, og det hænger selvfølgelig sammen med de højreorienterede, reaktionære provokatører, der også under demonstrationerne har forsøgt at skabe konfrontationer mellem demonstranter og politi. Det er simpelt hen organiseret telefonterror, der her er tale om. Det synes jeg regeringen i deres forsøg og bestræbelser på at være så retfærdige, som de giver indtryk af, må have med i deres billede.

Der er ikke tale om, at der vil udvikle sig nogen form for voldeligt anarki, hvis man ikke greb til de metoder, der er nævnt i den af hr. Auken foreslåede dagsorden. Den dagsorden er en logisk og naturlig følge af den økonomiske politik, som regeringen står for. Den bygger på løntilbageholdenhed og forværede løn- og arbejdsbetingelser generelt, og den bygger på at give kæmpemæssige tilskud til virksomhederne, således at de kan lave nogle rationaliseringer og få folk ud i arbejdsløshed.

Derfor er denne dagsorden en ganske naturlig følge af den økonomiske politik, der er ført fra regeringens side. Det er blot mystisk, at det eneste, der efter sigende er blevet formuleret af socialdemokratiet i denne dagsorden, er: »idet tinget har noteret sig statsministerens oplysninger«. Det meste af det andet skulle være formuleret af fremskridtspartiet. Jeg siger bare til lykke med den nye alliancepartner.

Poulsgaard (FP):

Statsministeren finder konflikten på Berlingeren meget alvorlig, og det har statsministeren ret i, men der er en ting, vi ikke må glemme, og det er, at der foregår noget tilsvarende andre steder end på Berlingske Tidende. Disse ting tager man jo også stilling til ved den foreslåede dagsorden om arbejdspladsen Berlingske Tidende, for naturligvis må den dagsorden, vi her vedtager, også gælde for andre arbejdspladser. Jeg vil da gerne nævne nogle eksempler på, hvor der finder blokader sted i lighed med den, der foregår på Berlingeren, og hr. Robert Pedersen fra statsministerens eget parti kan bevidne rigtigheden af det, jeg siger nu.

På et møde i Skanderborg blev hr. Robert Pedersen spurgt af en ung studerende, hvad han ville gøre for at forhindre, at samfundsnedbrydende kræfter forhindrer dem, der ville studere, i at komme ind. De kunne simpelt hen ikke få lov til at studere, fordi nogle havde besat institutter m. m. Det er næsten det samme som det, der foregår på Berlingeren.

Et andet eksempel er også en følge af den lovløshed, der breder sig, og her vil jeg gerne nævne Kunstakademiet. Jeg tror ikke, at nogen i dette høje ting vil beskyldte mig for at have særlig sympati for Kunstakademiet, men uanset om jeg har sympati for Kunstakademiet eller ej, har de mennesker, der arbejder dér, krav på deres retmæssige løn, men på grund af en besættelse her ligesom i Århus kan de ikke få det. Jeg vil gerne nævne her, at jeg i dag blev ringet op af hustruen til en af de ansatte, der ikke havde fået sin lønudbetaling. Jeg vil gerne spørge statsministeren: hvis denne oplysning er rigtig, vil statsministeren så sørge for, at disse lønudbetalinger aldeles omgående finder sted?

Det er jo også forbavsende at høre hr. Kurt Hansen her. Jeg ville ønske, at jeg havde de samme alliancer, som hr. Kurt Hansen har, for det, der sker, er jo en følge af det, der sker igennem massemedierne, hvor man forherliger Solvognen, Christiania, Roskilde universitetscenter. Man udbreder dette over hele landet og trækker disse kræfter ind hele tiden, og så er det da klart, at det vil få sådanne følger.

Denne lovløshed skal bringes til ophør, og den dagsorden, vi nu vedtager, skulle også meget gerne omfatte de punkter, jeg her har nævnt. Men jeg vil altså gerne have et klart

svar fra statsministeren på, om de besættelser, der finder sted, bringes til ophør, så de mennesker, der arbejder dér, i hvert fald er sikker på at få deres løn udbetalt.

Glensgård (FP):

For ca. 22 måneder siden – det var nøjagtig den 19. juni 1975 – havde vi en lignende debat i folketinget. Også jeg skal takke for, at regeringen og socialdemokratiet har ændret holdning siden da, men ikke alene har regeringen og socialdemokratiet ændret holdning, det har bogstavelig talt hele folketinget minus naturligvis venstrepartierne.

Det var således, at jeg den 19. juni 1975 fremsatte et forslag om motiveret dagsorden omkring den problematik, der var opstået inden for Hovedstadsområdets Trafikselskab. Forslaget lød dengang:

»Idet folketinget pålægger statsministeren at sørge for, at hindringerne for den normale buskørsel inden for Hovedstadsområdets Trafikselskab fjernes senest mandag morgen den 23. juni 1975, fortsætter tinget behandlingen af lovforslaget.«

Siden dengang er der sket en kraftig ændring i folketinget. Det var således, at de forskellige ordførere på daværende tidspunkt meget skarpt angreb fremskridtspartiet for denne dagsorden. Jeg tillader mig at nævne ordføreren for det konservative folkeparti, hr. Poul Schlüter. Hr. Poul Schlüter sagde – det står i Folketingstidende 1974–75 (2. samling) sp. 7184:

»Blokaden er retsstridig. Det er det i påkommende fald en sag for regeringen at tage sig af, det har vi regeringen til, og det er vist også et godt system. Derfor mener jeg, at hr. Glensgårds dagsordensforslag er udtryk for forfatningsfusks.«

Men det er altså 22 måneder siden. Hr. Poul Schlüter sagde direkte:

»Derfor må jeg advare mod, at folketinget i en konkret sag griber ind.«

Det var ikke kun hr. Poul Schlüter, der havde sådanne bemærkninger på daværende tidspunkt. Det lå også således, at hr. Brusvang afviste dagsordenen, idet man ikke turde stoppe blokaden ved hjælp af de midler, som man nu engang havde til rådighed.

Det var også således, at statsministeren dengang hed Anker Jørgensen, og statsministeren

[Glensgård.]

sagde på daværende tidspunkt, Folketingstidende 1974-75 (2. samling) sp. 7244:

»Jeg vil mene, at det er helt forkert, hvis folketetinget pålagde regeringen at bringe sådanne midler i anvendelse, som vi formelt har ret til, så man kom til at gøre ting, som ikke løste problemer, men måske først rigtigt skabte store og endnu større og endnu flere problemer.

Jeg vil derfor gerne på regeringens vegne advare folketetinget imod at forenkler dette problem og tro, at det bare er med at gøre sådan og sådan, så er det problem løst. Den forenkling og den forsimpning af problemerne, ikke alene på arbejdsmarkedets, men også på en række andre områder, som fremskridtspartiet står for, har intet med virkeligheden og realiteterne at gøre og er oven i købet meget skadelige.«

Dette skal ikke være nogen kritik af, at socialdemokratiet og de øvrige partier har skiftet standpunkt i denne sag. Men man må ikke forvente os i, at vi var betænkelige ved at fremsætte et lignende dagsordensforslag som det, vi fremsatte den 19. juni 1975. Dengang gik samtlige partier imod. Nu er der heldigvis sket det, at de samme partier med samme begrundelse, som vi brugte den 19. juni 1975, har fremsat et dagsordensforslag med faktisk samme indhold. Jeg skal sige tak for, at man har ændret holdning; jeg håber ikke, det er eneste gang, man gør det.

Melchior (CD):

Efter hr. Glensgårds nostalgiske tale, der vel næppe gavner den foreliggende situation, vil jeg gerne sige et par ord om det alvorlige problem, der hedder trusler mod mennesker. Flere af talerne heroppe har været inde på, at også andre kender til at få trusselsbreve og trusselsopringninger, og det er jo korrekt, at alle, der stikker næsen frem, en gang imellem, risikerer at få den i klemme, og til klemmen hører desværre også det beklagelige fænomen, der hedder anonyme trusselsbreve.

Imidlertid er det jo ikke unaturligt, at der findes et antal syge mennesker, som udfolder sig på denne måde, og normalt er der derfor ikke andet ved den slags at gøre end at negligere det. Men en sammenligning med den her foreliggende sag er ganske umulig. Det, der skete i går, var ikke, at nogle anonyme, syge mennesker, men en formand og en næstformand for en temmelig stor faglig arbejdspladsorganisation handlede på den måde, at de an-

vendte trusler. Det er den meget store forskel mellem det, som syge mennesker gør, og det, som mennesker, der har ladet sig vælge til ansvarsfulde poster af kolleger, gør.

Jeg vil i denne sammenhæng – og det er den egentlige foranledning til disse ord – henlede justitsministerens opmærksomhed på grundlovens § 78, stk. 2. Det lyder således:

»Foreninger, der virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende, bliver at opløse ved dom.«

Da der her er tale om en formand og en næstformand i en organisation, vil jeg gerne anmode justitsministeren om i de undersøgelser, politiet på hans foranledning foretager, at lade overvejelser vedrørende grundlovens § 78, stk. 2, indgå.

Knud Jespersen (DKP):

Jeg skal undtagelsesvis meddele, at jeg er enig i hr. Melchior's bemærkninger om trusler. Derudover vil jeg gerne befatte mig lidt med den diskussion, som vi har ført i dag. Den er lige så kryptisk og dobbeltbundet, som den diskussion, det høje, ærværdige ting førte i går.

Da blev vi jo afbrudt meget dramatisk af, at statsministeren optrådte som den lille havfrue, nemlig uden hoved, og sagde: kære venner, vi er nødsaget til at stoppe denne debat. Den drejer sig om 150.000 arbejdsløse, men det har vi ikke tid til, for jeg har modtaget urovækkende meddelelser. Hvad var nu det for urovækkende meddelelser, statsministeren havde modtaget? Det var, at to – to – organiserede arbejdere, som har været på Berlinske Tidende 10-15 år, var gået ind på deres arbejdsplads. Så sagde statsministeren: dette er urovækkende. Jeg må nok sige, at det er mere urovækkende og mere historisk, at hr. Glistrup i dag efterhånden kan notere en sejr. Det er meget interessant at se, at det ikke er hr. Auken, men hr. Poulsgaard, der er arbejdsmarkedsstrateg for regeringspartiet. Det er overordentlig interessant at bemærke sig, at hr. Glistrup fortæller, at det skal være sådan i Danmark, at forbrydelser ikke betaler sig. Jeg har noteret det, hr. Glistrup.

Det er også interessant at bemærke sig, at hr. Erhard Jakobsen erklærer, at man ikke skal lyve. Jeg kan føje til: i al fald da kun under en valgkamp.

Hele denne måde at gribe problemet an på synes jeg må vække til eftertanke i det store socialdemokrati. Her lader man sig drive af

[Knud Jespersen.]

borgerlige heksejægere. Hvis det havde været muligt at lave en typograflov, ligesom man lavede en jødelov i sin tid, så havde man forlangt det.

Ja men tænker I jer da ikke om? Hver gang en gruppe samler sig og går til modangreb mod vore nedskæringer, mod vore reduktioner i deres demokratiske rettigheder, har vi bare ét krav: mere politi, flere knipler, større indsats.

Jeg synes, man bør tænke sig om. Jeg synes, man skal erindre, hvad det er for et selskab, man er havnet i. Så kan man godt bebrejde typograferne, at de er havnet i et forkert selskab, men det er et selskab, de ikke har valgt. Socialdemokratiet derimod har valgt deres nye selskab, et selskab, som vil strejkeretten til livs, et selskab, der vil, at statsmagten skal diktere priserne på fødevarer og på husleje, skal tillade jordspekulation og skatteunddragelser og samtidig diktere arbejderne, hvad de må og ikke må. Og alt dette sker, for at være dobbelt farisæiske, i ytringsfrihedens misbrugte navn, som man tager frem ved forskellige lejligheder.

Statsministeren har ikke svaret endnu, men jeg er også interesseret i at få at vide, om man har søgt og ikke fået arbejdskraft, om der overhovedet er tale om et arbejdsretligt forhold, når man afskediger 1.000 typografer, om man vil kalde sig socialdemokrat på 1. maj dagen og sige: ja, vi varetog de 21 aktionærs interesser, men vi skulle ikke have noget klinket ved at forklare, at de 1.000 er uberettiget afskediget.

Hvis 1.000 arbejdere i morgen forlod en eller anden arbejdsplads, er det kollektiv opsigelse, det virker som en strejke. Men når 1.000 mennesker smides på gaden, er det ingen trussel, det er ikke engang en lockout. Så prøver man at forklare: nå ja, men de 21 aktionærer må have ret til at udtrykke sig. Jeg vender stadig væk tilbage til det nye selskab. Det er en særpræget form for demokrati, hvor man vil knægte 1.000 arbejdere ved at henvise til nogle ballademagere.

Vi er ikke tilhængere af vold, vi er modstandere af trusler, men vi er også modstandere af, at man foretager skruerækkeri. Og hvis man vil gøre op med den ene side af sagen, så må socialdemokratiet da også erklære krig mod fagbevægelsen, for fagbevægelsen i hele Danmark har altid kæmpet imod dem, der påtog sig arbejde, de ikke var organiseret og havde overenskomstsmæssig ret til at udføre.

Jeg synes, man skal interessere sig lidt for, hvordan hr. Glensgård, hr. Glistrup, hr. Erhard Jakobsen, hr. Poul Schlüter har misbrugt socialdemokratiets holdning eller holdningsløshed, og hvordan de har sagt: se, det sagde vi for et år siden, men da var de jo ubegavede i socialdemokratiet, nu er de blevet begavede. Vi er tilfredse med, at man nu følger trop. Hr. Poul Schlüter siger: Og så skal regeringen vide, at det, der står i udtalelsen, skal bruges. Vi er tilhængere af, at der er orden og fornuft i tingene, men det forudsætter også, at folketinget og regeringen lever op til sit ansvar som den demokratiske faktor, der ligestiller menneskene og ikke laver forskelsbehandling.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Hr. Poul Schlüter var i sit indlæg inde på den betragtning, at fra og med i dag er regeringens handlingsgrundlag for den konflikt, der er på Berlingske Tidende, i al fremtid fastlagt. Jeg vil gerne sige, at fra og med i dag er regeringens handlingsgrundlag i og for sig det samme, som det hele tiden har været, fordi det, regeringen har gjort, det, regeringen har sagt at den vil gøre i givet fald over for de situationer, man kan komme ud for, er det, som også er nedfældet i dagsordenen.

Men all right, jeg takker da hr. Poul Schlüter for, at han og flere andre har kunnet slutte op omkring en fornuftig, men alligevel ganske bestemt holdning, en nødvendig bestemt holdning, til den konflikt, som nu engang er løbende.

Hr. Erhard Jakobsen var fuld af beundring for politiet, og jeg vil gerne understrege, at jeg er på samme måde absolut fuld af beundring for politiet. Det er ikke noget, jeg siger, fordi hr. Erhard Jakobsen har sagt det. Det har jeg sagt indtil flere gange, og det er altså et synspunkt, som hr. Erhard Jakobsen og jeg er ganske enige om.

Jeg bemærkede mig, at hr. Erhard Jakobsen sagde, at politiet skulle handle fuldstændig som de selv syntes at situationen skulle løses. Jeg tror, det er meget vigtigt, at folketingets partier gør sig klart, at der er behov for en klar markering fra regeringens side, som det er sket, men i detaljerne og enkelthederne er det politimyndigheden, der må finde ud af, hvordan situationerne skal løses. Hvis det er det, der lå i hr. Erhard Jakobsens udtalelser, så er jeg enig.

Hr. Erhard Jakobsen sagde også, at Ber-

[Statsministeren.]

lingske Tidende er i sin gode ret til at udkomme. Jeg skal kun for en ordens skyld understrege, at jeg er ganske enig i den betragtning, og det er også baggrunden for regeringens holdning til den sag, som har givet anledning til så meget postyr.

Hr. Gert Petersen udtalte med glæde eller forundring i stemmen – jeg ved det ikke – at der jo ikke var, jeg tror, hr. Gert Petersen sagde bevæbnede demonstranter uden for Christiansborg. Jeg vil gerne gøre en bemærkning både til hr. Gert Petersen, som repræsenterer den ene side af folketinget, selv om han måske nok ikke er så langt ude til venstre, og til hr. Glistrup, der til gengæld er langt ude til højre, som er fanatisk ensidig; det er næsten uhyggeligt at høre hr. Glistrups ordvalg heroppe fra talerstolen. Man kan ikke lade være med at tænke på, at hvis den holdning, som hr. Glistrup giver udtryk for, skulle præge dansk parlamentarisk liv, hvad var det så, vi havde? Undskyld, hr. Glistrup, men så var det sydamerikanske tilstande, hvor militær er den eneste løsning på alle de problemer, der måtte findes. Det er ikke det, vi mener er løsningen her, men på den anden side skal der naturligvis være orden i tingene, og man må på forsvarlig måde finde frem til måden, hvorpå det skal gøres.

Men altså til hr. Gert Petersen: det er regeringens og socialdemokratiets opfattelse, at vi skal forsvare lov og orden, forstået på den måde, at demokratiets grundlæggende principper skal vi arbejde og kæmpe for, og vi skal afvise, hvad der måtte vise sig af angreb fra det yderste højre og fra det yderste venstre også, f. eks. ved en udnyttelse af visse faglige situationer.

Der har været en del omtale af det cirkulære, som justitsministeren har udsendt på baggrund af en tidligere debat. Jeg vil kun sige, at den retlige tilstand på dette område i realiteten er den samme, som den har været i mange år. Fysiske blokader har altid været i strid med det arbejdsretlige system og de arbejdsretlige regler og dermed i virkeligheden også i strid med dansk lovgivning. Der er altså ikke noget nyt i dette. Men det er klart, at de konkrete situationer, man kan komme ud for, kan give anledning til at markere, hvad der står i loven, hvad der ligger i det arbejdsretlige system og i den retspraksis, som vi nu engang ønsker at håndhæve.

Hr. Jørgen Jensen stillede det spørgsmål, om Berlingske Tidendes ejere overhovedet ønskede at udgive Berlingske Tidende, B.T. og andre blade igen. Jeg kan da kun referere til, at det er meget klart udtalt fra Berlingske Tidende, at man ønsker at udgive de to nævnte aviser og i det hele taget ønsker at udgive publikationer i samme omfang, som man hidtil har gjort det. Man kan jo godt begynde at sætte spørgsmålstegn ved det, men det virker nu egentlig ganske naturligt, at et blad, der også i den seneste tid har demonstreret vilje til at udkomme, med de hindringer, som det nu har indeholdt, også dermed har tilkendegivet, at det ønsker for det første at fortsætte som en arbejdsplads og for det andet at udgive aviser.

Hr. Ib Christensen kom med nogle stærke bemærkninger om, at man nu skulle passe på, at man ikke imellem en række borgerlige partier konkurrerede om i medierne at sige tingene stærkest og komme længst ud. Der er overhovedet ingen tvivl om – deri giver jeg hr. Ib Christensen ret – at i situationer som denne er der en stor risiko for, at den demokratiske meningsudveksling, som er noget fundamentalt rigtigt, kan udarte til et almindeligt, skal vi sige flip, et kapløb om at komme først og spille stærkest, og det er en meget farlig situation.

Men jeg mærkede mig i øvrigt, at hr. Ib Christensen sagde, at den dagsorden, som var foreslået her, selvfølgelig var rimelig og rigtig og på linje med, hvad også hr. Ib Christensen mente, og at han derfor kunne stemme for den.

Må jeg gøre nogle få bemærkninger om selve det dagsordensforslag, der er stillet, for ligesom at markere, at hvad der står i den, er sandelig noget, som regeringen bakker op.

Der står, at folketinget fordømmer de ulovligheder, der har fundet sted i forbindelse med konflikten omkring Berlingske Tidende. Det er præcis, hvad jeg på regeringens vegne har udtalt i tv, i radio og til den presse, som også på det tidspunkt udkom.

Der står videre i dagsordenen, at man, dvs. regeringen, skal gennemføre den fornødne politimæssige efterforskning af begivenhederne, og at det skal ske hurtigt. Ja men det er også præcis, hvad jeg har givet udtryk for bl. a. i arbejdsmarkedsudvalget i går og i min redegørelse her i formiddags.

Der står videre i denne dagsorden, at det skal sikres ved den nødvendige politimæssige indsats, at arbejdsledere, journalister, chauffø-

[Statsministeren.]

rer og andre trykt kan udføre deres lovlige arbejde. Også her er jeg enig, hvad jeg også på regeringens vegne har udtalt.

Så står der til sidst, at vi skal drage omsorg for, at enhver form for fysisk blokade effektivt bringes til ophør – og med den selvfølgelig tilføje, at vi skal gøre alt, hvad vi har mulighed for at gøre i den retning, også med de politimæssige ressourcer, som der rådes over, og med de muligheder, som politiet også selv lægger ind i dette, kan jeg sige, at også dette er regeringens opfattelse af tingene.

Jeg vil derfor gerne sige, at jeg i min redegørelse i formiddags netop gav udtryk for, at vi ville have en nærmere undersøgelse af det hændelsesforløb, som i går førte til en fornyet standsning af udgivelsen af Berlingske. Formålet var naturligvis at hindre overgreb mod borgernes sikkerhed og retsordenen.

Hvad det første angår, vil justitsministeren, som det også tydeligt er sagt af justitsministeren her, anmode rigsadvokaten om at foretage en undersøgelse af hele hændelsesforløbet. Hvad det andet angår, må de konkrete foranstaltninger naturligvis afhænge af de nærmere omstændigheder i den enkelte situation, hvor borgernes sikkerhed eller retsordenen er truet. Og én gang til vil jeg understrege, at valget af de konkrete midler må ligge hos politiets ledelse, men justitsministeren vil fortsat særdeles nøje følge hele udviklingen og være i kontakt med politiets ledelse.

Det ligger altså helt klart, at politiet fortsat vil bryde fysiske blokader, hvor de måtte finde sted. Politiet vil også være rede til at yde beskyttelse af transporter til og fra en blokaderamt virksomhed, om fornødent ved at eskortere de pågældende transporter. Politiet vil, og det selvsagt også på begæring, yde bistand til enkeltpersoner, som virkelig føler sig udsat for trusler, f. eks. i forbindelse med en blokade. Endvidere vil politiet i fornødent omfang iværksætte øget patruljering på steder, hvor en skærpet overvågning findes fornøden.

Der skal altså ikke herske tvivl om, at regeringen fuldt ud står bag politiet i løsningen af disse opgaver. Jeg har tillid til, at det samme gælder hele folketinget, eller i hvert fald et stort flertal i folketinget, og det er jeg godt tilfreds med.

Jeg skulle måske også for en ordens skyld sige, at regeringen fremfor alt ønsker, at denne

sag kan få en fredelig afslutning. Det er uhyre vigtigt, at parterne virkelig bestræbte sig på at møde hinanden og til trods for den, skal vi sige krig, der har været imellem dem, gjorde forsøg på at møde hinanden for at redde deres arbejdsplads, og for at avisen igen kan udkomme.

Regeringen har derfor den opfattelse, at det allervigtigste, der kan ske som en udløber af den debat, vi har haft her i dag, er, at parterne prøver på at finde hinanden. Hvis det skulle ønskes af parterne – men det har de ikke hidtil ønsket – vil vi også gerne fra regeringens side medvirke til, at man kan komme i gang med realistiske forhandlinger, som kan redde arbejdspladsen, og som kan sikre to store aviser.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Vi går herefter over til anden omgang.

Glistrup (FP):

Hr. Ib Christensen fandt denne debat så inderlig overflødig. Der var han på vildspor, for det er så ganske givet, at denne debat føres med en meget, meget stor nyttevirkning, med en nyttevirkning for de hundredtusinder af kvinder og mænd, der hver evig eneste dag uden større rabalder bevæger sig ud på deres arbejdsplads, og som ofte gør deres arbejde under hårde, beskidte, triste, ensformige vilkår, ofte ikke til nogen særlig lukrativ løn, når man ser, hvad der er tilbage i lønningsposen. De udfører deres pligt overensstemmende med hævdvundne idealer, men har unægtelig igennem de sidste 10–15 år i stedse højere grad måttet føle sig aldeles til grin, når de har set, hvad der strømmer ud af fjernsyns- og radiokassen til dem om, hvordan samfundets hertuger gebærder sig rundt omkring og fuldstændig spytter på deres pligttopfyldenhed, som er en forudsætning for, at dette samfund kan leve. Her viser det sig næsten for første gang, at folketinget tager skeen i den anden hånd, at folketinget nu er modent til at hjælpe dem, som er grundlaget for, at den danske nation fortsat kan eksistere.

Derfor er denne debat alt andet end overflødig. Selvfølgelig kan vi ikke love disse, grundstammen i Danmark, at med vedtagelsen af det dagsordensforslag, der her er stillet, er alle problemer løst. Der er lang, lang vej tilbage, men det her kan være et udtryk for, at bunden

[Glistrup].

nu er passeret, nu begynder vi at udvikle os i den rigtige retning.

Når man ser det felt, vi befatter os med, så ser man, at der er mange minefyldte passager, vi skal igennem. Det er sådan, at den lovgivning, som hr. Ib Christensen byggede sit indlæg på, bestemt ikke er tilfredsstillende i hele sin udformning. Derfor skal vi være glade over, at vi ikke bare får det middel, der ligger i det dagsordensforslag, der nu vedtages, men at vi tillige har det dagsordensforslag, som fremskridtspartiet var med til at få igennem den 21. ds., om, at folketingets arbejdsmarkedsudvalg løbende får rapporter om og kan følge med i, hvad der sker i Berlingskestriden, for de to dagsordensforslag kommer til at gælde side om side.

Med hensyn til det nye dagsordensforslag, som nu er kommet frem, var det således, at hr. Jørgen Jensen bl. a. interesserede sig en del for den historiske baggrund. Han sagde, at han havde læst et udkast til dagsordensforslaget ved halvtolvtiden i dag. For at fuldstændiggøre hans indlæg kan jeg oplyse, at det, der var grundlaget for dette tre punkts dagsordensforslag, disse tre punkter, som folketinget nu med stor majoritet mod bl. a. hr. Jørgen Jensen og hans parti vedtager, var et brev, som fremskridtspartiets folketingsgruppe i aftes kl. 18.10 sendte til statsministeren, hvor vi fremhævede disse tre punkter, som nu genfindes i dagsordensforslaget. Brevet lød i sin fulde længde således:

»Fremskridtspartiet opfordrer herved regering til at sørge for

1) hvis medlemmer af BT-klubben eller andre truer faktorer, arbejdsledere, journalister, disses familier eller andre på liv eller helbred, da at sørge for anholdelse af trusselfremstætter samt indlede retsforfølgning,

2) at sikre Det berlingske Hus' arbejdsledere, faktorer, journalister samt disses familier på betryggende vis,

3) at Berlingske Tidende ikke hindres i at udkomme rettidigt.«

Disse tre punkter er så igennem en række mellemlid, heriblandt det, som hr. Jørgen Jensen så i dag henvend frokosttid, kommet til at indgå i den tre punkts opdeling, som vi nu har i det dagsordensforslag, som vi nu går hen og vedtager. Der er altså den fuldstændig sikre vej tilbage, når vi skal se, over hvilken læst dette dagsordensforslag er skåret.

Vi takker selvfølgelig for, at der nu har været lejlighed til at få denne meddelelse frem, for med massemediernes sædvanlige måde at behandle fremskridtspresmeddelelser på, er det jo ikke noget, som man interesserer sig for, hvad det største oppositionsparti mente i går aftes.

Nu ser man altså, at disse synspunkter, som så mange andre fremskridtssynspunkter, finder deres vej, nogle hurtigere som dette, andre langsommere. Men jeg skal love jer for, at alle fremskridtssynspunkter nok skal finde deres vej til vedtagelse i dette ting, simpelt hen fordi fremskridtspartiet udtrykker den sunde fornuft, den nødvendige linje for at komme op af den suppedas, vi er havnet i, og hvor statsministeren med sin foragt for u-lande plejer at sammenligne os – og også gjorde det i dag – med sydamerikanske forhold.

Nu ved jeg godt, at statsministeren rejser oftere til Sydamerika, end vi andre gør, og derfor er bedre bekendt med, hvordan tingene foregår i Sydamerika. Jeg kan da også godt se, at med hele den inflations- og pengeøkonomiundergravelsespolitik, som statsministeren står for, nærmer han Danmark til sydamerikanske tilstande, men der er absolut ingen grund til at placere fremskridtspartiet i denne sammenhæng. Fremskridtspartiet er og bliver et kerne-dansk parti, og i dag er vi med til at gøre Danmark lidt bedre.

Gert Petersen (SF):

Jeg har to bemærkninger at gøre.

Jeg lagde mærke til, at hr. Niels Helveg Petersen understregede, at dette folketing skal tage afstand fra enhver form for ulovlig tvang. Naturligvis skal vi det. Ulovlig tvang er ulovlig i henhold til loven, det er klart, det turde fremgå allerede af lovene. Det behøver vi ikke at gentage herinde i folketinget hver anden dag. Men vi har den ulykkelige tilstand i vores samfund, at der er former for tvang, som ikke er ulovlige.

Det er ikke ulovligt at true folk med, at de bliver smidt på gaden, fordi man ikke vil have dem længere. Det er ikke ulovligt at afskedige. Det er ikke ulovligt at meddele, at nu skal arbejdsstyrken meget hurtigt reduceres fra omkring 1.000 til omkring 500. Værsgo – hver anden bliver ramt af lynstrålen. Hvem det er, ved man ikke rigtig i første omgang. Men de, som bliver ramt, ja, så er det dem, der er ude i den kolde sne. Det er ikke spor ulovligt, fordi

[Gert Petersen.]

det hænger sammen med den hellige og almindelige private ejendomsret til produktionsmidlerne. Jeg tror, at den omstændighed, at dette ikke er ulovligt, er med til at skabe mange af vanskelighederne i vores samfund.

Så sagde hr. Honoré, at de ansvarsbevidste medarbejdere i Det Berlingske Hus så på den større helhed; de blev ved deres læst og gik i gang med arbejdet igen. Der kan også være andre motiver, og det har noget at gøre med nøjagtig det, som jeg netop talte om. Jeg står nemlig her med et brev fra Det Berlingske Office, dateret den 24. april, til bladets medarbejdere, altså ikke til typograferne, for de er afskediget, men til de øvrige medarbejdere inklusive arbejdslederne. Det er det brev, hvori man begrundet, hvorfor huset har truffet sin beslutning om straks at genoptage udgivelsen af Berlingske Tidende.

Heri hedder det indledningsvis: »Hvis konflikten fortsætter meget længere, kan den få helt urimelige konsekvenser.« Så er der nogle, der tror, at de nu truer med at lukke arbejdspladsen. Det gør de ikke. Det nævnes ikke i brevet. Det er herinde, man taler så meget om det. Nej, men man siger – og jeg citerer fra dette brev til arbejdslederne: »Det er vor opfattelse, at Huset af omstændighederne kan blive tvunget ud i en situation, der vil kræve yderligere afskedigelser.«

Det Berlingske Hus har økonomisk truet arbejdslederne ind i den situation, de er kommet ind i. Det er sandheden om den sag.

Så skal jeg i øvrigt sige, at jeg er blevet mere og mere forundret, også da jeg hørte statsministeren her i anden omgang. Jeg synes, der er en afgrund mellem statsministerens redegørelse – til en vis grad også det, der blev sagt her i anden omgang – og så det dagsordensforslag, der ligger her.

Jeg forstår så udmærket, at statsministeren føler sig ubehageligt tilpas ved den omklaring, som foregår fra hr. Glistrup. Jeg kan også forstå, at dagsordensforslaget er lige netop noget efter hr. Glistrups læst. Det er redegørelsen ikke. Der er enkelte punkter i redegørelsen, jeg ville have formuleret på en anden måde, men i det store og hele kan jeg godt tilslutte mig redegørelsen, også at man overlader til rigsadvokaten at se nærmere på, hvad der er foregået, og især da, at man opfordrer til forhandlinger, og i ganske særlig grad understregningen af, at alle implicerede parter

må være interesserede i, at forhandlingerne foregår i en udramatisk atmosfære. Her bidrager man til det stik modsatte ved at vedtage dagsordensforslaget i den form, hvori det foreligger.

Derfor skal jeg tillade mig at stille et ændringsforslag til det af hr. Auken stillede dagsordensforslag. Jeg vil nemlig godt tage udgangspunkt i statsministerens redegørelse. Mit forslag går ud på følgende:

I første afsnit udgår ordene fra »fordømmer« og ned til »oplysninger« og erstattes af ordene: »tager statsministerens redegørelse til efterretning«. I andet afsnit ændres ordet »regeringen« til: »statsministeren«. Endelig erstattes ordene fra »at gennemføre den fornødne« osv. ned til ordene »effektivt bringes til ophør« med følgende: »at drage omsorg for, at den i redegørelsen indeholdte opfordring til, at parterne i Berlingskekonflikten optager reelle og seriøse forhandlinger, omgående føres ud i livet«.

Det er altså et ændringsforslag til det af hr. Auken stillede dagsordensforslag, og dette ændringsforslag vil jeg meget stærkt anbefale. Det siger sig selv, at hvis det bliver vedtaget, så stemmer vi for dagsordensforslaget i den form, det så vil have. Måske bliver det ikke vedtaget, sådan som flertallet har formeret sig i salen i dag. Jeg vil ikke desto mindre alligevel opfordre de fleste mulige socialdemokratiske medlemmer til at tilkendegive deres opfattelse og dog i det mindste at prøve på at demonstrere en fornuftig, saglig, forhandlingsvenlig holdning ved at stemme for dette ændringsforslag.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg må opfatte dette som et selvstændigt forslag om motiveret dagsorden, der vil komme til at lyde således:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget tager statsministerens redegørelse til efterretning,

opfordrer tinget statsministeren til at drage omsorg for, at den i redegørelsen indeholdte opfordring til, at parterne i Berlingskekonflikten optager reelle og seriøse forhandlinger, omgående føres ud i livet.

Tinget går dermed over til næste sag på dagsordenen.«

Dette dagsordensforslag indgår nu også i forhandlingen.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal først og fremmest sige, at jeg håber, at socialdemokratiet har noteret sig hr. Glistrups gennemgang af det forløb, der har været fra i går aftes og til i dag, hvor der ligger et dagsordensforslag på bordet.

Så vil jeg godt sige om statsministerens gennemgang af dagsordensforslaget, at det jo ikke er altid, det alene er et spørgsmål om, hvad der står i et dagsordensforslag; det er også den baggrund, der er for dagsordensforslaget.

Det er, ligesom man prøver på at skjule, at det, der egentlig var baggrunden for, at der var nogle, der ønskede denne debat her i folketinget, var den arbejdskamp, som typografer og andre arbejdere på Berlingske Tidende er tvunget ud i. Det var ikke alle de andre ting. Men det er da klart, at der er nogle, der vil prøve på at dreje den derhen. Og dér skal man gøre sig klart, at det også er det, man bliver misbrugt til i den givne situation.

Derfor vil jeg da godt spørge: hvad er det for demokratiske, grundlæggende principper, som er blevet truet i den berlingske konflikt? Jeg har prøvet på før at forklare noget om, hvad det var for en konflikt, der var, at det var en overenskomstført kamp, der blev ført i Det Berlingske Hus. Derfor har de grundlæggende principper for fagbevægelsen altid været, at den havde ret til at kæmpe for sine interesser. Er det dem, man føler er truet i den nuværende situation, når statsministeren siger sådan?

Jeg vil også understrege, når man siger, at Berlingske Tidende er i sin gode ret til at udkomme, at det, jeg mente med mit spørgsmål før, var, at der er meget, der kunne tyde på, at man på grund af økonomiske interesser på Berlingske Tidende ikke ønskede at udkomme i samme omfang eller på samme måde som tidligere, og at man benyttede denne konflikt til at opnå visse formål. Derfor er det helt urimeligt, at man oppejler en stemning om, at det skulle være de grafiske arbejdere, som forhindrede, at Berlingske Tidende kom ud, og at de dermed forhindrede pressefriheden.

Derfor understreger jeg, at det er en kendsgerning, at bladhusene i den konflikt, der har været, ikke har ønsket at bruge arbejdsformidlingen. Ja, de har måske nok ønsket det, men er blevet forhindret i det af Dansk Arbejdsgiverforening. Jeg skal nævne et konkret eksempel fra Aarhus Stiftstidende.

Da de udgav deres nødavis, henvendte de sig

til arbejdsformidlingen for at få arbejdskraft. Der mødte arbejdskraft op, hvad man blev meget forbavset over, for det havde man ikke regnet med. Da den pågældende typograf, der først kom der, sagde, at han godt ville have anvist, hvor han havde omklædningsrum osv., ja, så blev man forbavset, for man mente, at han kun skulle ind ad døren og så sendes ud igen. Det er ikke noget, jeg finder på; der kunne, hvis nogen tvivler på det, både opgives navn og tidspunkt for, hvornår den pågældende var fremme. Man sagde til sidst: vi synes, du skal gå ned i din fagforening, for det er ikke meningen, at du skal arbejde her.

Det er kendsgerningerne om, at der er nogle, der ønskede denne konflikt ført på den måde for at få hele denne debat.

Jeg vil da godt vende tilbage til den udtalelse, der foreligger. Der står: »Idet folketinget fordømmer de ulovligheder . . .«. Hvad er det for ulovligheder, man her peger på? Statsministeren har nogle gange talt om, at det er en ulovlig konflikt. Det kan det da kun være, hvis man henviser til overenskomstloven af 1975 og dermed siger, at det ikke længere er en overenskomst, der gælder på arbejdsmarkedet, men at det er en lov, der gælder.

I så fald vil jeg da godt høre: hvad er det så, der er ulovligt eller overenskomststridigt? Er det dette, at man afskediger på Berlingske Tidende, er det dette, der er en ulovlighed, man vil fordømme med denne udtalelse? Er det ulovligt at anvende funktionærer til overenskomstdækket arbejde? Er det det, man fordømmer herindefra? Er det truslen mod funktionærerne om at afskedige dem, hvis ikke de påtager sig arbejde, som de ikke må i henhold til deres overenskomst? Er det truslen om, at de skal bryde arbejderbeskyttelsesloven? Er det den slags ulovligheder, man vil undersøge?

Alle ved jo, at sådan vil det ikke blive opfattet ude i befolkningen. Det vil blive opfattet på den måde, at det er de grafiske arbejdere, der har begået ulovlighed, og at det er det, folketinget fordømmer. Der har hverken fra statsministeren eller fra justitsministeren eller andre været mindste skygge af dokumentation for, at der er nogen af de implicerede arbejdere, som har begået ulovligheder, men det er det, man lægger op til med den udtalelse, der ligger her.

Det, der er det afgørende i hele denne debat, er, at man prøver på at dømme nogle arbejdere for noget, man ikke tør sige her de har gjort, og gør det for at tjene helt andre formål, nem-

[Jørgen Jensen.]

lig for at dække over de indgreb, vi har foretaget i overenskomstssituationen den ene gang efter den anden herinde i folketinget, og for at dække over de økonomiske manipulationer, som foregår i Det Berlingske Hus. Det er det, der er formålet med debatten, og det skjuler man ikke ved som statsministeren at sige: ja men vi kan da undersøge. For hvad er det, man vil undersøge? Det er så ganske afgjort ikke, hvordan Berlingske Tidendes ledelse har optrådt; nej, det er alene de uroligheder, der måske har været i forbindelse med demonstrationerne, så man senere kan sige: ja men der var altså alligevel noget om det.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Vore regler tillader ikke, at man diskuterer en formandsafgørelse, så det vil jeg ikke gøre. Jeg vil blot sige, at det ændringsforslag til det af hr. Auken stillede dagsordensforslag, som jeg stillede, naturligvis var udtryk for den opfattelse, socialistiske folkeparti har af problemerne. Det tilsigtede også at fremtvinge – det vil jeg godt sige helt åbent – en afstemning, således at vi kunne se et mere nuanceret syn give sig udtryk i denne sal end den massive afstemning, vi får som følge af det af hr. Auken stillede dagsordensforslag.

På baggrund af, at det af mig stillede ændringsforslag er blevet forvandlet til et egentligt dagsordensforslag og dermed ikke kommer til afstemning, ønsker jeg hermed at tage det tilbage.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Forslag om motiveret dagsorden af Gert Petersen er taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er det bortfaldet.

Ib Christensen (DR):

Hvad man end måtte mene om BT-klubens aktioner, og uanset om der, og i bekræftende fald i hvilket omfang, kan være tale om overtrædelse af arbejdsret, straffelov eller færdselslov, så er der, hr. Glistrup, tale om mennesker, der hellere end gerne vil have arbejde. Der er tale om i hundredvis af typografer, der hellere end gerne vil have arbejde.

På den baggrund vil jeg gerne henstille til hr. Glistrup såvel som til hans parti – i hvert

fald give dem et godt råd – at de såvel i denne sammenhæng som i alle andre sammenhænge prøver at lade være med at gøre det, som jeg opfattede hr. Glistrup var i færd med at gøre for lidt siden, nemlig at hidse dem, der er så lykkelige at have et arbejde at passe, op mod dem, der intet arbejde kan få.

(Kort bemærkning).

Knud Jespersen (DKP):

Jeg skal ikke genoptage debatten, men da der er stillet en række dagsordensforslag og et ændringsforslag, skal jeg tillade mig at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget beklager, at Berlingske Tidende har afskediget 1.000 arbejdere, opfordrer tinget parterne til at optage forhandlinger om konflikten bilæggelse gennem genantagelse af de afskedigede og går dermed over til næste sag på dagsordenen.«

Jeg beder om, at det kommer til afstemning. Der er nemlig ikke noget til hinder for, at flertallet kan vedtage både det stillede forslag om motiveret dagsorden og dette forslag, hvis man vil.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Også dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Tyroll (VS):

Jeg må sige, at det vist kun er, når man sidder ved statsministerens skrivebord, man kan konstatere, at den stramning, der blev foretaget i politivedtægten omkring blokaderetten, ikke har nogen reel virkning, at det i virkeligheden har været det, der har været gældende hele tiden. I hvert fald har det været en realitet for de arbejdspladser, der har været ude i kamp, at det reelt betød en mulighed for indgriben fra ordensmagtens side, som man ikke havde haft før.

Det sidste eksempel, før man gennemførte denne opstramning af politivedtægten, var virksomheden Skjold Burne, hvor arbejderne af en ny direktør, der var kommet, på fuldstændig kaotisk vis var blevet sat ud af arbejdspladsen og stod frysende udenfor og skulle prøve på at gennemføre deres kamp.

Hvad var så realiteterne? De prøvede på

[Tyroll.]

legal vis at gennemføre deres arbejdskamp ved at fremstille, hvordan og hvorledes hele deres blokade forløb. De opregnede 13 punkter for deres blokade. De opregnede, hvordan der var taget højde for de forskellige bestemmelser, som kunne tages i anvendelse ifølge trafikregler og ifølge politivedtægter osv., hvordan der var taget højde for, at det ikke var en blokade af personer. Det var udelukkende en blokade af varer, der var tale om, og ikke engang af de biler, som skulle transportere de pågældende varer, men udelukkende af de varer, som skulle bringes ud fra virksomheden. Dette var der ikke dækning for i politivedtægten.

Da man før denne opstramning greb ind fra politiets side, havde man udelukkende den formulering i politivedtægten at holde sig til, der lød: »og lignende«. Og det er så dette »og lignende«, der selvfølgelig har fået noget mere kød på sig og altså på en sådan måde, at man nu kan gribe ind over for disse blokader.

Det er altså endnu et kampmiddel, man har frarøvet arbejderklassen. Det ville efterhånden klæde den socialdemokratiske regering, hvis den i højere grad ville påtage sig at forbedre arbejderklassens kampmuligheder i stedet for gang på gang at forringe dem, også i forbindelse med det, vi har set omkring overenskomstafslutningerne i de seneste mange år og den stadige udvikling af restriktioner over for arbejdspladsernes kamp.

Jeg må også sige om det dagsordensforslag, der ligger her, at man rent faktisk bevæger sig ind på de afgørelser, som skulle træffes af domstolene. Man fastslår på forhånd, at der er tale om ulovligheder i forbindelse med det, der er foretaget i konflikten omkring Berlingske Tidende, uden at fastslå, hvad det er for nogle ulovligheder. Man fastslår altså på forhånd, at det faktisk er forbrydere, der bevæger sig rundt omkring denne virksomhed og er i færd med at forsøge at få en genansættelse og ordentlige arbejdsforhold ført igennem.

Ligeledes er der tale om, at man her fra socialdemokratiets side er med til, hvis dette dagsordensforslag bliver vedtaget, at give folketingets accept af, at det er lovligt arbejde at udføre skruerbrækkeri. Det vil også sige en antastelse af de kampformer, der har været anvendt på arbejdsmarkedet, og altså også en forringelse af mulighederne.

Endelig må jeg sige, når man bruger formuleringen: »enhver form for fysisk blokade effek-

tivt bringes til ophør«, at så har vi jo hørt fra de konservative, hvordan der, også hvis man laver en demonstration i Antonigade med en 3.000 mennesker, skulle være tale om fysisk blokade, fordi man ikke kan komme igennem med bilerne. Det er sådan set den holdning, der har været lagt ind i denne formulering, og altså er man her med til at antaste de demokratiske rettigheder omkring demonstrationsfrihed osv.

På en masse områder er der simpelt hen i dette dagsordensforslag lagt nogle forhåndsvedtagelser ind og grebet ind i den proces, som man ellers ville lægge op til domstolene, og altså også lagt op til, at hele det strafferetlige felt skal bringes ind i de arbejdskampe, der bliver ført.

For mit eget vedkommende finder jeg i hvert fald, at det er noget af det værste, jeg vel nok nogen sinde har været udsat for, men der kommer jo nok mere af den slags fra den socialdemokratiske regering med de stier, man allerede er i færd med at betræde i retning af at kriminalisere osv. Vi har nok ikke set det sidste, men man har nok heller ikke hørt det sidste ord fra arbejdspladserne. BT-klubben har klart taget afstand fra denne linje, og flere arbejdspladser vil følge efter i kampen for at sikre, at man ikke på den måde gør fagbevægelsen tandløs og ukampdygtig.

Voigt (FP):

Siden vi i sidste uge, nemlig den 21. april, havde en debat om disse ting, er der jo sket ting og sager. Jeg sagde dengang ifølge fortrykket, sp. 2495:

»Jeg er helt enig med statsministeren i, at de, der ønsker lovindgreb, ja, de styrter i denne sag af sted som nogle blinde muldvarpe, for vil man have statsministeren til at sætte militæret eller politiet ind mod typograferne og hente dem ind i trykkeriet og sige: værsgo, nu skal I bare sætte de bogstaver? Så enkelt er det slet ikke.«

Jeg er derfor forundret over, at statsministeren netop på baggrund af det, der skete i går, kommer herop og gentager sine postulater fra valgkampen, hvor han sagde, at vi ønskede sydamerikanske tilstande. Dengang sagde jeg min uforbeholdne mening om statsministeren, og jeg havde håbet, at statsministeren havde forbedret sig, men jeg må konstatere, at det, jeg sagde om statsministeren dengang, kunne gentages her i dag. Det skal jeg dog undlade. Der er gået 80 dage, siden han fremsatte disse

[Voigt.]

udtalelser om nytænkerbevægelsen, og det er trist, at man skal blive ved at høre på disse postulater.

Jeg vil da gerne spørge statsministeren, hvorpå han bygger disse udtalelser. Statsministeren slyngede dem ud i valgkampen. Han har også slynget dem ud her fra talerstolen, men han har ikke begrundet dem. Han sagde: ja, vi hørte på en ordstrøm af hr. Glistrup, men der var ikke noget konkret om, hvad han bygger sine udtalelser på.

Jeg har da megen forståelse for, at statsministeren kan være sur og mopset over, at han skal sluge nogle kameler fra de nytænkere, som han kun har spot tilovers for. Men lad os dog holde op med at pådutte hinanden motiver og tanker, som vi aldrig har givet udtryk for. Jeg håber, at statsministerens og mit møde den 1. maj må forløbe i en mere fordragelig tone.

Auken (S):

Det er nu ikke hr. Voigts indlæg, der kalder mig herop, men derimod en række betragtninger omkring det dagsordensforslag, jeg har stillet, som efter min opfattelse hviler på en alvorlig misforståelse, som jeg gerne vil rette, også da det sikkert kan have betydning for mange menneskers bedømmelse af dette dagsordensforslag.

Når vi i indledningen til dagsordensforslaget siger, at vi fordømmer de ulovligheder, der har fundet sted i forbindelse med konflikten omkring Berlingske Tidende, ligger der heri alene en stillingtagen til de retsstridige aktionsformer, der har været anvendt i løbet af den sidste uge, og som statsministeren allerede for flere dage siden har taget afstand fra og også i sin redegørelse i dag i folketinget har taget afstand fra.

Der ligger selvfølgelig ikke en foregribelse af den helt naturlige, normale, politimæssige undersøgelse, der skal foregå af de begivenheder, der fandt sted i går, under ledelse af rigsadvokaten. Der ligger naturligvis ikke en foregribelse af resultatet på dette område. Folketinget kan selvfølgelig ikke etablere sig som en domstol, der dømmer folk på denne måde. Det må være op til de normale myndigheder efter en grundig objektiv undersøgelse at finde ud af, som jeg sagde det i min ordførertale før, om der i forbindelse med begivenhedsforløbet i går har foreligget noget strafbart. Og så må det

selvfølgelig være myndighederne, der tager sig af dette.

Jeg vil i øvrigt også gerne understrege, at der er intet af de konkrete »at«-punkter, som hr. Glistrup eller andre har paterneret til. De svarer nøje til de punkter, hvorpå statsministeren både i sin redegørelse over for arbejdsmarkedsudvalget i morges og over for tinget ved mødet kl. 11 i dag fremhævede at regeringen allerede havde foretaget sig noget. Der ligger altså heller ikke nogen bebrejdelse af regeringens handlemåde i dette dagsordensforslag. Tværtimod ligger der en støtte fra folketingets side til den kurs, som regeringen har valgt.

Så vil jeg til sidst sige til hr. Gert Petersen, at socialdemokratiet selvsagt er hundrede procent enig både med hr. Gert Petersen og med statsministeren i opfordringen til parterne i konflikten på Berlingske Tidende. Jeg vil over for hr. Gert Petersen henvisse til, at vi vedtog et dagsordensforslag om dette spørgsmål for en uge siden, hvori folketinget gav en klar opfordring til at finde en forhandlingsmæssig løsning af de problemer, der har været i forbindelse med konflikten på dagspressens område. Det er ikke det, vi skal tage stilling til i dag.

Socialdemokratiet står bag, et flertal her i folketinget står bag denne opfordring, som statsministeren er kommet med til parterne, om at finde en forligsmæssig løsning. Jeg tror, at hr. Gert Petersen, hvis han gennemlæser fortrykket af min ordførertale, vil se, at denne tråd om forhandlinger var et hovedtema for mine bemærkninger, som det også var det i statsministerens redegørelse. Vi ønsker ikke, at folketinget skal blande sig i dette spørgsmål på anden måde end ved at støtte statsministeren i opfordringen til parterne om at løse denne konflikt ad forhandlingens vej.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Auken, at han ikke kan være bekendt over for statsministeren at sige, at dette forslag om motiveret dagsorden nøje svarer til alle punkter i statsministerens redegørelse her i tinget.

Jeg leder forgæves i statsministerens redegørelse efter vendingen »fordømmer de ulovligheder«. Jeg leder forgæves efter ordet »fordømmer«, og jeg leder sådan set også forgæves efter ordet »ulovligheder«. Det er dukket op

[Gert Petersen.]

her. Der står intet om det i statsministerens redegørelse. Hvordan det er kommet ind her, kender jeg ikke noget til, for det er forhandlinger, der er ført bag lukkede døre, men det er en ganske farlig betragtning, der er kommet ind. Jeg synes nok, at debatten her vidner om, hvor farlig den er. Jeg hørte hr. Melchior – himlen se i nåde til os! – begynde at blande grundlovens § 78, stk. 2, ind i billedet. Den har vist været brugt 2 eller 3 gange siden 1849. Nu skulle vi altså være i en situation, hvor den kunne komme på tale.

(Kort bemærkning).

Auken (S):

Det er kun til hr. Gert Petersens orientering. I statsministerens redegørelse står – og jeg citerer ordret fra statsministerens redegørelse:

»Jeg har helt klart givet udtryk for en fordømmelse af den ulovlige blokade af Berlingske Tidende.«

Det er alene denne passus, som folketingets flertal, hvis man støtter mit dagsordensforslag, støtter, og ikke en foregribelse af en retlig undersøgelse, som først bliver sat i gang efter bevisenhederne i går.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Min bemærkning skal blive ganske kort. Vendingen »fordømmer ulovligheder« er i almindelig sprogbrug noget helt andet end at fordømme en ulovlig blokade, altså en enkeltstående sag, som i øvrigt først og fremmest har med politivedtægten at gøre. »Fordømmer ulovligheder«, det er noget andet, og vi har også hørt fra andre sider i denne sal, at det er blevet opfattet på en langt mere vidtgående måde. Det taler vi om ved næste forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag om motiveret dagsorden af Auken (se foran)
vedtoges med 128 stemmer mod 16; 10 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Hermed bortfaldt det af *Tyroll* fremsatte forslag om motiveret dagsorden (se foran) og det af *Knud Jespersen* fremsatte forslag om motiveret dagsorden (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Askjær Jørgensen* har meddelt mig, at han på grund af sygdom ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 2. maj 1977 og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Fra 17 medlemmer har jeg modtaget anmodning om, at den af handelsministeren i fredags, den 29. april, givne redegørelse om energipolitik må blive sat til forhandling i tinget.

Sagen vil herefter komme til forhandling tirsdag den 3. maj 1977.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udv. ang. Grønlandslove (29/4 77):

Udtræder: Mølgaard

Nyt medlem: Alfred Hansen

Boligudvalget (29/4 77):

Udtræder: Ejler Koch

Nyt medlem: Auken

Udtræder: Kaj Poulsen

Nyt medlem: Erling Dinesen

Markedsudvalget (29/4 77):

Udtræder: Glistrup

Nyt medlem: Lawaetz

Folketingets næste møde afholdes mandag den 2. maj kl. 11 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Askjær Jørgensen.*
- 2) *Fortsættelse af forespørgsel til statsministeren af Yvonne Herløv Andersen m. fl.*
- 3) *Første behandling af:*
Forslag til lov for Grønland om kommunal udligning i 1977.
- 4) *Første behandling af:*
Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden [af Grethe Fenger Møller m. fl.].